

11 Tidigare gjorda kostnadsberäkningar

11.1 Statskontorets kostnadsberäkningar

Statskontoret genomförde ett omfattande arbete för att beräkna kostnaderna för ett nationellt gemensamt radiokommunikationssystem baserat på TETRA-tekniken. Statskontoret utgick i sitt arbete från en modell där operatören bygger upp infrastrukturen som i ett färdigställt skick köps av förvaltningsorganisationen. Användarna förutsågs bli kunder hos operatören som i sin tur hyrde access till nätet av förvaltningsorganisationen. Eftersom operatören i denna modell står den ekonomiska risken om anslutning ej sker som tänkt, bedömde Statskontoret att staten behövde ställa ut en trafikgaranti till operatören.

Statskontoret presenterade i sin rapport till regeringen i april 2001 Upphandling av ett radiokommunikationssystem baserat på TETRA-standard, en beräkning av sitt huvudscenario som täckte hela riket baserat på den kravspecifikation som Statskontoret arbetade med tillsammans med representanter för användarna. Huvudscenariot, som betecknades H-medel, kompletterades med två alternativ baserade på ett mer optimistiskt (H-låg) respektive ett mer pessimistiskt kostnadsantagande (H-hög).

I en kompletterande rapport till regeringskansliet i juli 2001, Ekonomiska scenarier kopplade till kravnivåer i TETRA-projektets kravspecifikation, redovisade kontoret även två alternativa scenarior till huvudscenariot H-medel, ett med lägre täckningsgrad (scenario T) och ett med en högre säkerhetsnivå (scenario S). I en PM till denna rapport redovisades även utvecklade kalkyler för scenario T och kostnader och intäkter för den tänkta förvaltningsorganisationen. Resultatet sammanfattas i följande tabell.

Mnkr (baserat på 1 euro = 9,05 kr)	H-medel		H-låg		H-hög	
	Invest	Drift	Invest	Drift	Invest	Drift
Huvudscenario H	5 108	526	4 397	481	6 467	597
Alternativ T	2 946	298				
Alternativ S	6 256	504				

Jämfört med huvudscenariot sänks säkerheten i scenario S genom att ta bort dubblingen av sändarutrustningen i cirka 625 basstationer, vilket ger en sämre tillgänglighet i näten utanför tätbebyggda områden. Samtidigt ökas säkerheten i scenario S genom att dels öka batterikapaciteten för strömavbrott från 12 till 48 timmar, dels införa s.k. EMP-skydd på vissa anläggningar med väsentliga systemkomponenter, dels öka säkerheten i framkomligheten på nätet genom fler och alternativa linjer mellan basstationer och växel.

Genom att från huvudscenariot ta bort kraven på att skoterleder och kraftledningar skall ha täckning för fordonsmonterade mobila stationer och att förändra så att enbart handburna mobila stationer ska ha täckning i tätorter över 2000 invånare (i stället för över 200 invånare), samt att handburna terminaler inte ska ha täckning på vägar, järnvägar och kraftledningar, minskar antalet basstationer och täckningen av Sveriges yta.

För huvudscenarierna H (och även S) innebär Statskontorets kravspecifikation att täckningen med fordonsmonterad terminal i det närmaste är fullständig för hela landet utom fjällen. För fjällen innebär de tekniska antagandena att det finns stora ytor mellan vägar, skoterleder, ledningsgator och tätorter (över 200 invånare), som saknar sådan täckning.

Statskontorets beräkningar omfattade genomgående kostnaderna för ett gemensamt radiokommunikationssystem när det byggts klart och tagits i drift. Ingen vägledning ges för kostnaderna och finansieringen under utbyggnadstiden. En förklaring till det är att statskontoret förutsåg att systemet skulle upphandlas som en tjänst, där användarna var kunder hos en operatör som hyrde infrastrukturen av den statliga förvaltningsorganisationen. På så sätt skulle operatören ta alla kostnader för utbyggnaden och därmed också risken.

Statskontoret kom fram till att driftskostnaderna för de olika scenarierna uppgår till ca 10 % av investeringsvärdet, vilket därför kan användas som beräkningsantagande. Kostnaderna för förvalt-

ningsorganisationen uppskattade Statskontoret till 15 miljoner kr per år.

11.2 Berit Rolléns beräkningar

Även Berit Rollén gjorde vissa beräkningar av kostnaderna i sin rapport Ett nät för trygghet som presenterades i mars 2002. Rollén föreslog en begränsad utbyggnad av ett TETRA-nät i Syd- och Mellansverige och Norrlandskusten. Hur anslutningen av landet i övrigt ska ske ansåg Rollén fick studeras i en kommande etapp. Investeringskostnaden uppskattades för Skåne, Västra Götaland och Stockholms län till 1,3 miljarder kr. Beloppet baserades på beräkningar Rikspolisstyrelsen (RPS) gjort med Statskontorets antaganden som grund för dessa tre län (RPS beräknade beloppet till 1,4 miljarder kr, men Rollén bedömde att 100 mkr av detta belopp utgjordes av polisspecifika investeringar). Rollén beräknade att totalkostnaden för infrastrukturen, inkl. Götalands inland, Mälardalen och norrlandskusten, till 2,5 miljarder kr. Rollén gjorde inte någon särskild beräkning av driftskostnaderna.

Rollén utgick från att förvaltningsorganisationen, i hennes rapport kallad Kora-delegationen, skulle äga nätet och frekvenserna och upphandla utrustning, transmission, drift och underhåll m.m. Delegationen skulle även teckna avtal med nya användare, besluta om avgifter, godkänna mobila stationer etc.

11.3 Analys av alternativa tekniker

Analysföretaget AB Stelacon fick sommaren 2002 i uppdrag av Näringsdepartementet att göra en genomgång av de ekonomiska och funktionella konsekvenserna av alternativa kravnivåer genom att analysera alternativa tekniker till TETRA. Uppdraget lades ut i avvaktan på att RAKEL tillsattes och skall ses i ljuset av den debatt som förts om huruvida det gemensamma radiokommunikations-systemet skulle bli mycket billigare om det baserades på någon av mobiltelefoniteknikerna. På Näringsdepartementets begäran överlämnades rapporten direkt till RAKEL att beaktas i utredningsarbetet. AB Stelacons rapport finns i sin helhet på vår hemsida www.sou.gov.se/rakel.

AB Stelacons analys utgår från att icke-leverantörsspecifika lösningar (standarder) bör eftersträvas så långt möjligt. Den finansiella och funktionella analysen ger tillsammans en relativt komplett bild av vilka kostnader som är förknippade med respektive teknik och vad som kan åstadkommas i dessa.

För den funktionella analysen har användarkrav definierats och använts som en referensram i diskussionen med leverantörer och operatörer om vad som kan genomföras eller inte. I den funktionella analysen har GSM, GSM-R, cdma450 och UMTS undersökts. Den funktionella analysen visar att de alternativa teknikerna i begränsad utsträckning kan användas för att leverera grundläggande tjänster för skydds- och säkerhetsverksamhet. På sikt uppfyller UMTS och cdma450 de tilläggskrav som undersökts.

För den ekonomiska analysen har en kalkyl byggts upp. Kalkylen har anpassats till omfattningen och nivån på de finansiella uppgifter som tillhandahållits av leverantörer och operatörer. I de fall antaganden har behövt göras i kalkylen, har dessa stämts av med leverantörer och operatörer. För att ytterligare säkerställa kvaliteten har rimlighetsberäkningar genomförts.

I den finansiella analysen har de tekniker som i den funktionella analysen bedömts relevanta studerats. Dessa tekniker är UMTS, GSM-R och cdma450. För respektive teknik har Stelacon AB gjort en analys av investeringskostnaderna och en grov uppskattning av de operativa kostnaderna. Varje alternativ teknik analyseras utifrån följande fem scenarier:

Scenario	Beskrivning
Maximal Kravuppfyllnad	I scenariot redovisas för respektive teknik, kostnaden för infrastruktur och utveckling då bästa möjliga kravnivå ¹ eftersträvas. Då den absoluta kravnivån (enligt specificerade användarkrav) inte kan uppnås gäller den alternativa kravnivån ² . I scenariot inkluderas utveckling för samtliga krav.

¹ Absoluta kravnivåer har definierats som den kravnivå då användarfunktionskrav uppfylls till fullo.

² Alternativa kravnivåer har definierats som de kravnivåer som, i respektive nätteknik, går att uppnå inom fem till tio år utan att hårdvaruförändringar måste genomföras i nätet och där intresse för utveckling existerar bland operatörer och leverantörer.

Scenario	Beskrivning
Baskrav	I scenariot redovisas för respektive teknik kostnaden för infrastruktur och utveckling. Utvecklingskostnader inkluderas endast för baskrav (se specificerade användarkrav för information om vilka krav som bedömts som baskrav). Då den absoluta kravnivån (enligt specificerade användarkrav) inte kan uppnås för ett baskrav erhålls en alternativ kravnivå. För tillvalskrav exkluderas samtliga utvecklingskostnader och existerande kravnivåer gäller.
Befintlig Kravuppfyllnad	I scenariot redovisas för respektive teknik kostnaden för infrastruktur och utveckling. Utvecklingskostnader inkluderas endast för krav där den absoluta kravnivån bedöms kunna uppfyllas givet existerande standarder och visat intresse från leverantörer och operatörer. För övriga krav exkluderas alla utvecklingskostnader och existerande kravnivåer gäller. Skillnaden mellan scenarierna Befintlig och Maximal kravuppfyllnad är att Befintlig endast inkluderar krav som uppfylls inom existerande standarder.
Realistisk Kravuppfyllnad	I scenariot redovisas för respektive teknik kostnaden för infrastruktur och utveckling då bästa möjlig kravnivå eftersträvas. Utvecklingskostnader inkluderas för de krav där det bedömts realistiskt att genomföra förbättringar av kravnivån. Då den absoluta kravnivån (enligt specificerade användarkrav) inte kan uppnås erhålls en alternativ kravnivå. Skillnaden mellan scenarierna Realistisk och Maximal kravuppfyllnad är att Realistisk endast inkluderar krav som bedömts vara realistiska att utveckla (Exempelvis att det finns intresse från marknaden att genomföra erforderlig utveckling).

Scenario	Beskrivning
Reducerad Täckning	Scenariot är förutom minskat krav på geografisk täckningsgrad identiskt med Scenario Maximal Kravuppfyllnad. Den minskade täckningen motsvarar Statskontorets kalkyl för alternativ T.

Givet respektive tekniks kravuppfyllnad, då maximal kravuppfyllnad eftersträvas, uppgår investeringskostnaderna för utveckling och implementering av skydds- och säkerhetsmyndigheternas behov av tjänster i alternativa tekniker till ca 8–13 miljarder kr. Om endast funktionalitet som stöds inom existerande standard utvecklas, eller om avkall på geografisk täckning genomförs, uppgår investeringskostnaden till 6–9³ miljarder kr. I den känslighetsanalys som genomförts visas att antalet basstationer är den huvudsakliga kostnadsdrivaren i de flesta scenarier för alternativa tekniker. Detta är en följd av att kapacitet och täckning måste anpassas till användargruppens krav.

Total investering (mnkr)	Scenario				
	Maximal kravuppfyllnad	Baskrav	Befintlig kravuppfyllnad	Realistisk kravuppfyllnad	Reducerad täckning
UMTS	13 285	12 108	10 539	11 935	9 216
GSM-R	10 979	9 957	8 784	10 265	7 339
cdma450	8 198	7 340	5 878	7 607	6 402

En grov uppskattning av driftskostnaderna visar att dessa uppgår till mellan 0,5 och 1 miljarder kr.

Total driftskostnad exklusive avskrivningar (mnkr)	Scenario				
	Maximal kravuppfyllnad	Baskrav	Befintlig kravuppfyllnad	Realistisk kravuppfyllnad	Reducerad täckning
UMTS	950	950	950	950	508
GSM-R	725	725	725	725	285
cdma450	480	480	480	480	290

³ Kostnadsuppskattningarna grundar sig på den funktionella analysen. De krav som uppnås är inte desamma och varierar starkt mellan de olika teknikerna.

AB Stelacon drar slutsatsen att det saknas grundförutsättningar för att funktionaliteterna skall kunna utvecklas för icke-leverantörs-specifika lösningar i alternativa tekniker. Det krävs mycket ny utrustning som måste vara standardiserad på grund av beroendeförhållandena mellan operatörer och systemtillverkare. Standardiserings- och utvecklingsarbete tar lång tid, mellan 5 till 10 år. Operatörernas intresse för att utreda och implementera funktionaliteterna i publika nät är därtill svagt.

Den funktionella analysen visar att ingen av de alternativa teknikerna uppfyller samtliga krav på funktionalitet. Baskrav uppfylls i liten utsträckning i dag. Tilläggskrav går att uppfylla i UMTS idag, och cdma450 på 5–10 års sikt. Omfattande utbyggnad av infrastruktur krävs dock för samtliga alternativa tekniker. cdma450 och GSM-R innebär i princip fullständig uppbyggnad av nya radionät.

Av den finansiella analysen framgår att investeringskostnaderna för att uppnå alternativa kravnivåer är mellan 8 och 13 miljarder kr. Kostnaderna är i första hand hänförliga till utbyggnad av täckning och redundans. Trots att endast den funktionalitet som stöds inom existerande standard utvecklas eller att avkall på geografisk täckning genomförs, uppgår investeringskostnaden till mellan 6 och 9 miljarder kr.

Med denna analys har vi uppfyllt uppdraget att redovisa en genomgång av ekonomiska och funktionella konsekvenser av alternativa kravnivåer.

Med tanke på att analysen visar att en utveckling av det gemensamma systemet i de kommersiella publika näten skulle bli väsentligt dyrare än ett TETRA-nät, kan det ligga nära för handen att döma ut alternativen till TETRA. Vi har dock valt en annan linje då vi inte ser det som vår uppgift att föra en teknikdebatt. Istället har vi valt att fokusera på funktionaliteten, dvs. hur väl användarkraven kan uppfyllas. Vilka tekniska lösningar som väljs får slutligen avgöras i upphandlingsförfarandet. I enlighet med detta resonemang anser vi att det inte heller finns anledning för statsmakterna att ta ställning till någon viss teknisk lösning.

12 Ekonomisk plan för utbyggnad

- Vi förordar en ekonomisk utbyggnadsplan för det gemensamma radiokommunikationssystemet. Planen innebär att systemet byggs ut länsvis i hela landet på sex år mellan 2004 och 2009. Fjällvärlden lämnas utanför tills vidare.
- Utbyggnaden sker etappvis, uppdelad i två faser. De tre storstadslänen och samtliga kärnkraftslän täcks in i den första fasen som genomförs 2004–2006. Därmed har två tredjedelar av Sveriges befolkning täckts in i den första fasen.

Var och när utbyggnaden av det gemensamma radiokommunikationssystemet sker påverkar när kostnader uppstår för staten och användarna. Kostnaderna påverkas även av teknisk lösning, priser, hur finansieringen läggs upp m.m. Flera av de faktorer som kommer att påverka kostnaderna kommer att bli fullt kända först vid upphandlingen. Den viktigaste kostnadsdrivaren är antalet basstationer. Hur många som behövs kan fastställas först efter det att radioplaneringen genomförts.

Här uppstår en brydsam situation. För att kunna redovisa kostnaderna och föreslå finansiering måste vi göra antaganden om utbyggnadsplanen. Samtidigt är det olämpligt att nu slå fast utbyggnadsplanen.

Vi bygger vårt antagande på en ekonomisk utbyggnadsplan som vi anser kan ligga till grund för statsmakternas beslut om dels de totala kostnaderna för systemet, dels en plan för investeringskostnaderna de kommande åren. Planen bör däremot inte, av de skäl vi angett, ligga till grund för beslut om vilka län som skall byggas ut vilket år. Istället föreslår vi att regeringen tar ställning till de principer som vi tillämpat vid utarbetandet av planen.

Enligt planen antas utbyggnaden ske etappvis inom två faser. Fjällvärlden lämnas utanför tills vidare av ekonomiska skäl (men

större vägar till Norge kommer att beaktas). Med fjällvärlden menar vi det område som omfattas av avtal mellan kommunerna i Norrbottens län, Västerbottens län och Jämtlands län och polismyndigheterna i berörda län och inom vilket staten (polisen) ansvarar för räddningstjänsten. Detta område motsvarar i allt väsentligt området ovan odlingsgränsen.

Följande principer har vi vägt in i planen.

- Utbyggnaden bör inledas i ett mindre geografiskt område (lärotid).
- Polisen förlorar frekvenstillståndet för sin radiokommunikation i de tre storstadsområdena per den 1 januari 2005, varför dessa områden bör täckas i den första fasen.
- Kärnkraftslänen bör täckas in i den första fasen.
- Utbyggnaden bör anpassas till organisationernas geografiska ansvarsområde, vilket innebär en länsvis utbyggnad.
- Utbyggnaden bör spegla att det handlar om ett nationellt system, dvs. balans storstad/landsbygd.
- Kapitalstarka regioner bör även återfinnas i den senare delen av utbyggnaden för att upprätthålla drivkraft i processen.
- Belastningen på statsbudgeten bör vara begränsad.

Med dessa principer som grund vill vi förorda följande ekonomiska utbyggnadsplan (kostnaderna beräknas exklusive moms).

Fas/etapper	Län	När	Kostnad infrastrukturen (mnkr)	Antal invånare/etapp	
Fas 1	Etapp 1	Skåne, Blekinge, Kalmar	2004–2004	154	1 578 000
	Etapp 2	Stockholm, Uppsala, Södermanland, Gävleborg, Västmanland	2005–2005	277	2 929 000
	Etapp 3	Halland, Västra Götaland	2005–2006	183	1 778 000
<i>Summa fas 1</i>			<i>2004–2006</i>	<i>614</i>	<i>6 285 000</i>
Fas 2	Etapp 1	Östergötland, Jönköping, Kronoberg, Västernorrland	2006–2007	327	1 162 000
	Etapp 2	Örebro, Värmland, Dalarna	2007–2007	349	824 000
	Etapp 3	Jämtland, Västerbotten (exkl. fjällvärlden)	2007–2008	492	383 000
	Etapp 4	Norrbotten (exkl. fjällvärlden), Gotland	2008–2009	498	255 000
<i>Summa fas 2</i>			<i>2006–2009</i>	<i>1 666</i>	<i>2 624 000</i>
TOTALT			2004–2009	2 280	8 910 000

Vi bedömer den totala kostnaden för infrastrukturen till knappt 2,3 miljarder kr som fördelas enligt vår utbyggnadsplan. Varje etapp består av två delar, en period för byggnation/leveranser/installation (utrullning) och en test- och verifieringsperiod, vilka i planen antas ta sex månader var. Därefter inleds operativ drift. Som framgår räknar vi med att flera etapper går i varandra. Detta utifrån antagandet att när utrullningen är avklarad i en etapp kan utrullningsarbetet i de län som ingår i nästa etapp påbörjas. I verkligheten kan det bli fråga om andra tider, vilket kommer att klargöras i samband med upphandlingen.

Våra beräkningar baseras på antaganden om behovet av antal basstationer, tillgång till befintliga basstationsplatser som går att återanvända m.m. Den osäkerhet som följer på dessa antaganden kommer också att undanröjas i samband med upphandlingen.

Planen innebär att två tredjedelar av Sveriges befolkning täcks in i den första fasen fram t.o.m. år 2006. Under 2007 tillkommer ytterligare sju län med tillsammans närmare 2 miljoner invånare. Några tekniska hinder mot att gå fram betydligt fortare föreligger inte. Ur säkerhetssynpunkt för samhället vore det givetvis bäst att så snabbt som möjligt få det gemensamma systemet på plats. I denna plan har vi emellertid sökt ta hänsyn till att belastningen på statsbudgeten inte skall bli allt för stor.

Den första etappen i den första fasen utgörs av Skåne, Blekinge och Kalmar som kostar drygt 150 miljoner kr enligt antagandena i vår beräkning. Detta kan jämföras med de ca 300 miljoner kr som Berit Rollén redovisade för att lösa Polisens frekvensproblem enbart i Skåne.

Skälet till att de tre Norrlandslänen Jämtland, Västerbotten och Norrbotten lagts sist i planen beror på att de utgör ca hälften av Sveriges yta. Det innebär att de stora stegen tas när utbyggnadsprocessen fått upp farten. Att Gotland också ingår i den sista etappen förklaras bl.a. av att Gotland så sent som i slutet av år 2002 fick beslut om statsbidrag för nyanskaffning av ett eget radio-kommunikationssystem.

Långsammare utbyggnad

Det är givetvis möjligt att ändra om i ordningen eller att skjuta på utbyggnaden för att på så sätt få en annan profil på den successiva täckningen över landet, eller omfördelning av kostnaderna. För att

ge en bild av de ekonomiska konsekvenserna av en mer utdragen utbyggnad har vi även arbetat fram ett alternativt scenario baserat på en långsammare utbyggnadstakt.

En längre utbyggnadstid innebär i sig inte lägre kostnader när utbyggnaden väl är genomförd, men innebär att anskaffningsutgifterna för infrastrukturen kan fördelas ut på fler år. Detta vore dock en betydande underoptimering, eftersom det ändå är så angeläget att nationell täckning åstadkoms inom en inte allt för avlägsen framtid. Vi bedömer också att de ekonomiska konsekvenserna av huvudalternativet bör kunna hanteras med anledning av de kostnadssänkningar det representerar i förhållande till alternativ som behandlats i tidigare utredningar.

Fas/etapper (mnr)	Regioner	När	Ca-pris infrastrukturen	Antal invånare/etapp	
Fas 1	Etapp 1	Skåne	2004–2004	67	1 137 000
	Etapp 2	Stockholm, Uppsala, Södermanland	2005–2005	121	2 393 000
	Etapp 3	Västra Götaland	2005–2006	150	1 501 000
	Etapp 4	Gävleborg, Västmanland	2006–2006	155	500 000
<i>Summa fas 1</i>		<i>2004-2006</i>	<i>493</i>	<i>5 567 000</i>	
Fas 2	Etapp 1	Örebro, Halland, Kalmar, Blekinge	2006–2007	175	935 000
	Etapp 2	Östergötland, Jönköping, Kronoberg	2007–2007	191	917 000
	Etapp 3	Värmland, Dalarna	2007–2008	294	551 000
<i>Summa fas 2</i>		<i>2006-2008</i>	<i>660</i>	<i>2 403 000</i>	
Fas 3	Etapp 1	Jämtland, Västernorrland	2008–2008	344	373 000
	Etapp 2	Västerbotten (exkl. fjällvärlden)	2008–2009	285	255 000
	Etapp 3	Norrbottnen (exkl. fjällvärlden), Gotland	2009–2010	498	312 000
<i>Summa fas 3</i>		<i>2008-2010</i>	<i>1 127</i>	<i>940 000</i>	
TOTALT		2004–2010	2 280	8 910 000	

13 RAKELs kostnadsberäkningar

- Infrastrukturen ägs och drivs av förvaltningsorganisationen och kostnaderna för detta gemensamma system utgör gemensamma kostnader.
- Kostnaderna för det gemensamma systemet blir väsentligt lägre än vad som tidigare beräknats. Det beror främst på att vi anser att täckning utanför större tätortsområden får ske med fordonsbaserade mobila stationer. Vi redovisar också en möjlig besparingspotential genom att använda försvarets telenät (FTN) för det gemensamma systemet. Huruvida denna potential kan realiseras kommer att klaras ut under våren 2003.
- Infrastrukturen beräknas kosta totalt ca 2,3 miljarder kr över hela perioden. Med FTN kan kostnaden för infrastrukturen reduceras ytterligare. De årliga kostnaderna som det gemensamma systemet ger upphov till beräknas till ca 510 miljoner kr i ett fullt utbyggt system. Om FTN kan användas torde en besparingspotential på över 20 % per år (mer än 100 miljoner kr) kunna erhållas.
- Användarnas kostnader består av avgifter till förvaltningsorganisationen och egna kostnader för främst mobila stationer. Fördelningsnyckeln till grund för avgifterna föreslås vara antalet mobila stationer. Med denna fördelningsnyckel som grund beräknas totalkostnaderna för användarna i form av användaravgifter och egna mobila stationer till knappt 650 miljoner kr i ett fullt utbyggt system.
- Användaravgifterna bör baseras på principerna full kostnads-täckning på medellång sikt och lika avgifter för hela landet. Avgiftssystemet skall upplevas som rättvist, vara transparent och enkelt att tillämpa.

- Avgifterna bör utgå med ett schablonbelopp per mobil station, där schablonen anpassas till brukarintensitet (låg-, genomsnittlig- och högintensiv användning). Vi lämnar inte något konkret förslag till tariffer i denna rapport, utan avser att arbeta vidare med denna fråga i samråd med användarna.
- Användarorganisationernas avgifter har ännu inte kunnat beräknas, då avgiftssystemet ännu inte utarbetats. En beräkning av totalkostnaden fördelad per mobil station och användare kan dock användas som fingervisning.

13.1 Gemensamma kostnader

Kostnaderna för det gemensamma systemet påverkas av flera faktorer. De viktigaste är valet av teknisk lösning, geografisk täckning, utbyggnadstakt, finansieringsmodell (direktfinansiering eller lån) och antaganden om priser och när kostnaderna faller ut. Om befintlig statlig infrastruktur kan utnyttjas påverkas också kostnadsbilden. Till detta kommer de kostnader som faller på användarna. Våra beräkningar bygger på en rad antaganden vilket innebär att de är behäftade med en viss osäkerhet, något som kan undanröjas först i samband med upphandlingen.

13.1.1 Inledning

Det finns flera viktiga motiv till varför det är angeläget att få en god uppskattning av kostnaderna för det gemensamma systemet. För det första behöver regeringen en kostnadsberäkning för att dels kunna bedöma hur stort bemyndigande i kronor räknat som behöver inhämtas från riksdagen till grund för ingående av avtal, dels ta ställning till belastningen på statsbudgeten och statens upplåning. För det andra behöver de framtida användarna kunna bedöma vilka kostnader som uppstår för dem.

13.1.2 Vad är gemensamma kostnader?

Enligt direktivet skall vi utreda hur stor del av investeringen som bör finansieras gemensamt, dvs. inte direkt av användarna. Svaret på den frågan följer av vilka kostnader som är gemensamma.

Som framgår av den avtalsmodell som beskrivs i avsnittet om upphandlingsfrågor anser vi att förvaltningsorganisationen skall äga systemet samt upphandla och svara för avtal om drift och underhåll, transmission, utveckling m.m. (i avvaktan på att förvaltningsorganisationen inrättas svarar RAKEL för upphandling och tecknande av avtal). Användarna förutses bli kunder hos förvaltningsorganisationen och skall svara för sina egna kostnader såsom mobila stationer, utbildning och anpassning av den egna ledningscentralen till det gemensamma systemet. Vårt förslag motsvarar i allt väsentligt den modell som Berit Rollén föreslog liksom den modell som tillämpas i bl.a. Finland.

Avtalsmodellen innebär att kostnaderna för de avtal som förvaltningsorganisationen ansvarar för, och därmed de kostnader som ankommer på förvaltningsorganisationen att betala, blir gemensamma. Dessa utgörs av alla kostnader förenade med infrastrukturen (anskaffning, drift, underhåll och utveckling). I beräkningarna redovisas därför dessa gemensamma kostnader som infrastruktur.

13.1.3 Grund för kostnadsberäkningarna

I beräkningarna har vi delvis kunnat utnyttja Statskontorets beräkningar med justering för mer aktuell och heltäckande information. I valet mellan att beakta Statskontorets beräkningar av TETRA-nätet och AB Stelacons analys av andra tekniker har vi valt att basera oss på Statskontorets beräkningar. Detta skall emellertid inte tolkas som en på förhand given preferens för TETRA-tekniken.

Kostnadsbesparande åtgärder

I vårt förslag har vi emellertid gjort en viktig förändring i förhållande till det förslag som Statskontorets gjorde beräkningar på. Vi förordar en begränsning av täckningskravet till att täckning med handburen mobil station skall garanteras i större tätorter. Med

större tätorter menar vi de tätorter där antalet invånare överstiger 2 500 personer. Denna åtgärd, som har behandlats i vår arbetsgrupp för kravspecifikationen med representanter för användarna, motiveras av ekonomiska skäl då antalet basstationer kan minskas betydligt med en kraftig besparing som följd. Vi bedömer att detta kan göras utan att eftersätta den grundläggande kvaliteten i det gemensamma radiokommunikationssystemet.

Vi har också, i syfte att skapa förutsättningar för en så kostnads-effektiv lösning som möjligt, undersökt förutsättningarna för samutnyttja Försvarmaktens befintliga infrastruktur (försvarets telenät, FTN). Försvarmakten beslutade veckan före jul 2002 att ställa sig positiv till att använda FTN för det nya gemensamma systemet, samtidigt som det konstateras att en rad frågor behöver utredas ytterligare.

Besparingspotentialen är svår att fastställa på detta stadium då tiden inte medgett en närmare utredning om ersättning och villkor för samutnyttjande. Med anledning av den information vi erhållit om FTN bedömer vi att en besparing på över 20 % av årskostnaderna för infrastrukturen kan uppnås. En mycket försiktig skattning av infrastrukturutgifterna är att en besparing på minst 5 % kan uppnås. Även om det är för tidigt att slå fast att "FTN-scenariot" skall väljas anser vi att det är så pass ekonomiskt intressant att det mycket väl kan komma att bli det faktiska slutresultatet. Vi förutser därför ett omfattande och nära samarbete med Försvarmakten under våren för att gemensamt utvärdera och ta ställning till en eventuell överenskommelse.

Våra beräkningar som redovisas i det följande baseras emellertid på kalkyler av huvudalternativet. Skälet för det är att vi anser att statsmakterna inte bör göra sitt ställningstagande till om RAKEL får inleda upphandlingen beroende av att en gemensam överenskommelse kan nås om samutnyttjande av FTN. Vi redovisar dock i anslutning till beräkningarna av kostnaderna för huvudalternativet en skattning av kostnaderna som följer av användning av FTN.

Grund för beräkningarna

För att kunna svara mot uppgiften att redovisa kostnaderna för det gemensamma systemet krävs att en rad antaganden görs. De viktigaste vi grundar beräkningarna på är:

- Försiktighetsprincipen. Vi har genomgående avrundat uppåt t.ex. vid skattningar av behovet av basstationer och växlar. Vi har även lagt till ett ”riskpåslag” på 10 % av beräkningen av kostnaderna för anskaffning och drift av infrastrukturen.
- Betalning för infrastrukturen antas ske den första dagen på test- och verifieringsperioden. I normalfallet är betalningsmönstret mer spritt över tid, vilket avgörs först som en del i upphandlingen.
- Avskrivningar på anläggningstillgångarna börjar göras först året efter anskaffningen. För infrastrukturen antas en avskrivningstid på 15 år.
- I kalkylen ingår inte behov av ny- eller ersättningsinvesteringar utöver vad som ingår i det löpande underhållet. Om sådana investeringar görs innan den ursprungliga utrustningen skrivits av eller har ett högre värde än den infrastruktur den ersätter, ökar kostnaderna i form av räntor och avskrivningar vilket i sin tur påverkar underlaget för beräkning av användaravgifterna.
- Räntor för lånefinansierad infrastruktur beräknas uppstå från den första dagen på test- och verifieringsperioden (dvs. när betalning för infrastrukturen antas ske). Kalkylräntan är satt till 6 %.

13.1.4 Kostnadsberäkning

I det följande redovisas kostnaderna för det gemensamma systemet som förvaltningsorganisationen har att stå för. Utgifterna för infrastrukturen har fördelats per år enligt vår utbyggnadsplan (se kapitel 12). För att kunna redovisa de totala årskostnaderna inkluderas även konsekvenserna av den finansieringsmodell som vi föreslår. Vårt förslag rörande finansieringen redovisas i kapitel 14.

(mnkr)	Totalt	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utgifter infrastruktur	2 280	154	277	183	676	492	498	
Finansiering - anslag		154	277	183				
- lån (ackumulerat)					676	1 123	1 588	1 477
Årskostnad								
Kapitalkostnader			20	29	71	153	214	239
Drift, underhåll, adm. m.m.		28	51	85	138	209	262	262
<i>Summa årskostnad</i>		28	61	114	209	362	476	507
(Summa årskostnad FTN)		(25)	(47)	(83)	(153)	(270)	(357)	(387)

Som framgår innebär vårt huvudförslag på 2,3 miljarder kr en väsentligt lägre kostnad för infrastrukturen än vad tidigare utredningar har presenterat. Det främsta skälet är den stora besparing som uppnås till följd av ett lägre täckningskrav med handburna stationer. Vi har också justerat antaganden om åtkomst till basstationsplatserna. Till detta kommer att vi nu kan illustrera hur kostnaderna fördelas över åren baserat på den ekonomiska utbyggnadsplanen.

Årskostnaden för det gemensamma radiokommunikationssystemet beräknas till ca 510 miljoner kr i ett fullt utbyggt system 2010 (därefter minskar kostnaderna då räntekostnaderna sjunker i takt med amorteringarna på lånen). Med utgångspunkt från den ekonomiska utbyggnadsplanen blir årskostnaden 2004 ca 30 miljoner kr för att mer eller mindre fördubblas varje år till 2007 när ökningstakten avtar. Om FTN kan användas för det gemensamma systemet påverkar det framför allt årskostnaden i positiv riktning. Vi skattar årskostnaden i FTN-scenariot till ca 390 miljoner kr vilket innebär en reduktion av årskostnaderna med mer än 100 miljoner kr.

Den av oss beräknade årskostnaden för systemet kan ställas i relation till de kostnader som de användare vi inkluderat i nukostnadsanalysen har idag. Vår skattning av de totala nukostnaderna pekar mot minst 350 miljoner kr per år vilket skulle betyda att skillnaden inte är så stor jämfört med den årskostnad vi presenterar här. Å andra sidan kan det visa sig att myndigheterna av olika skäl avstår från eller inte kan ersätta sina befintliga system fullt ut med det gemensamma systemet. Det skall samtidigt understrykas att vi här enbart redovisar de gemensamma kostnaderna för systemet, till detta skall läggas användarnas egna kostnader (se avsnitt 13.2).

I följande tabell redovisas motsvarande beräkning för den långsammare utbyggnadsplanen.

(mnkr)	Totalt	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Utgifter infrastruktur	2 280	67	121	305	366	638	285	498	
Finansiering - anslag		67	121	305					
- lån (ackumulerat)					366	980	1 222	1 701	1 582
Årskostnad									
Kapitalkostnader			4	13	49	105	173	221	247
Drift, underhåll, adm. m.m.		24	34	64	101	160	209	262	262
<i>Summa årskostnad</i>		<i>24</i>	<i>38</i>	<i>77</i>	<i>150</i>	<i>266</i>	<i>382</i>	<i>483</i>	<i>509</i>
(Summa årskostnad FTN)		(22)	(32)	(56)	(111)	(198)	(289)	(363)	(388)

Det skall dock noteras att i dessa beräkningar ingår inte kostnader som uppstår vid ny- eller återinvesteringar i infrastrukturen innan den ursprungliga infrastrukturen skrivits av.

Statskontoret utgick i sina beräkningar från att amorteringar och nyupplåning för att finansiera infrastrukturen skulle balansera varandra. Genom att nyinvesteringarna antogs motsvara årets avskrivningar skulle värdet på infrastrukturen hållas intakt och ge låneutrymme för framtida investeringar. Med nyinvesteringar avses investeringar i tillgångar som innebär en förbättring av systemet eller som ersätter en felaktig eller skadad del i infrastrukturen. Statskontoret inkluderade emellertid inte kapitalkostnaderna för sådana nyinvesteringar i sina kalkyler.

Vi har i vår beräkning istället följt vad som normalt inkluderas i klassisk investeringskalkylering och avstår från att inkludera eventuellt behov av ny- och ersättningsinvesteringar. Dels är det inte sannolikt att nyinvestering behöver ske i takt med avskrivningarna, dels är det svårt att bedöma när sådana uppstår. Dessutom torde det faktiska värdet på tillgångarna vid avskrivningsperiodens slut väsentligt överstiga det bokförda värdet på 0 kr. Det är dock sannolikt att förbättringsinvesteringar kommer att ske under den ekonomiska livslängden vilket kommer att innebära högre årliga kostnader än vad som redovisas i vår beräkning. Beslut om sådana åtgärder behöver därför förvaltningsorganisationen förankra hos användarna.

Om vi istället skulle tillämpa Statskontorets antagande och därför inkludera i kalkylen att nyinvesteringar skulle göras varje år till ett värde som motsvarar avskrivningarna på infrastrukturen

skulle den totala avskrivningskostnaden öka väsentligt de närmaste tio åren efter det att systemet är fullt utbyggt jämfört med den beräkning vi redovisar i tabellen. Detta beror på att förvaltningsorganisationen belastas med avskrivningskostnaderna både för den ursprungliga investeringen och för reinvesteringen. Vi bedömer att kostnaderna för avskrivningarna successivt ökar till ca 260 miljoner kr åren 2018–2019 vilket kan jämföras med den högsta räntenivån på knappt 100 miljoner kr enligt vår grundkalkyl. Till detta kommer ökade räntekostnader eftersom lånestocken inte minskar.

13.2 Kostnader för användarna

13.2.1 Kostnadsposter

Användarnas kostnader utgörs i allt väsentligt av följande komponenter:

- Avgifter till förvaltningsorganisationen för tillgång till systemet, drift och underhåll, utveckling samt administration.
- Anskaffning, drift och underhåll av de mobila stationerna.
- Anpassningar av eget ledningssystem till det nya radiokommunikationssystemet.
- Utbildning av personal.
- Övergångskostnader med anledning av eventuell dubbel drift och avskrivningar av utrustning knutet till de gamla systemen.

13.2.2 Fördelningsnyckel

Vi bedömer att den enda fördelningsnyckel som är framkomlig att använda är andelen mobila stationer som respektive användare behöver i det gemensamma systemet. RAKEL har därför inhämtat uppgifter från skydds- och säkerhetsmyndigheterna, dvs. berörda statliga myndigheter och, för räddningstjänsten och akutsjukvården, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Vi begärde uppgift om såväl minimi- som maximiantal mobila stationer. Uppgifterna skulle också fördelas per län för att ge underlag för beräkningar av kostnader och finansieringen under utbyggnadstakten. När det gäller antalet har vi i några fall erhållit båda uppgifterna, i andra fall har vi enbart fått en uppgift vilket vi tolkat representerar minimiantal. Kustbevakningen och Försvars-

makten har inte fördelat sina behov per län. I dessa fall har vi fördelat uppgifterna om totalt behov per län efter respektive läns storlek mätt i andel invånare i förhållande till riket. Detta ger självklart inte en verklig bild, t.ex. finns inte Kustbevakningen i flera län, men någon skattning måste ändå göras för att kunna beräkna användarkostnaderna.

Uppgifterna om behovet av mobila stationer på aggregerad nivå redovisas i det följande. Notera att uppgifterna för Försvarsmakten enbart representerar deras behov för stöd till samhället. Om det gemensamma systemet även kan användas för Försvarsmakten behov för den egna verksamheten stiger antalet mobila stationer till max 3 000 stationer.

Behov av mobila stationer	Min	Max
Polisen	13 738	13 738
Kustbevakningen	300	450
Tullverket	776	958
Kommunal räddningstjänst; brandkår	13 300	30 000
Landsting/regioner; ambulans	2 352	2 352
Försvarsmakten (stöd till samhället)	300	500
Summa	30 766	47 998

Det sammanlagda minimibehovet av antal mobila stationer uppgår till ca 31 000 stycken. Det högre antalet på ca 48 000 stationer innebär en ökning på 56 % jämfört med miniminivån. Det skall härvid noteras att Kustbevakningen och landstingen enbart har lämnat en uppgift varför vi använder den uppgiften för både minimi- och maximiantal. Uppgifterna inkluderar inte heller Försvarsmaktens potentiella behov för andra uppgifter än stöd till samhället. En annan iakttagelse är att det redovisade behovet av mobila stationer är lägre än den omfattning som redovisats i tidigare utredningar.

Med tillämpning av försiktighetsprincipen har vi genomgående använt minimiantalet i de fortsatta beräkningarna. Ju lägre antal mobila stationer att fördela kostnaderna på genom användaravgifter, desto högre blir givetvis styckkostnaden. Dessutom påverkas den andel som respektive användargrupp behöver betala genom användaravgifterna.

13.2.3 Kostnader för mobila stationer

De mobila stationerna är den investering som alla användare måste göra inför det att systemet tas i operativ drift.

Grund för beräkning

I beräkningen av kostnaderna har RAKEL utgått från de av användarna redovisade minimibehovet fördelat per år baserat på den länsvisa fördelningen av antalet mobila stationer (för Kustbevakningen och Försvarmakten beräknat enligt fördelningsnyckeln i avsnitt 13.2.2). Vidare utgår vi från att anskaffningen lånefinansieras, då det är fråga om anläggningstillgångar (antagen avskrivningstid 5 år). I beräkningen redovisas anskaffningsutgifterna vilka vi antar, högt räknat, till 15 000 kr/styck inkl. montering, kablage m.m. Anskaffningen antas äga rum i samband med att systemet är färdigbyggt i berört län och test- och verifieringsperioden inträder. I fokus står dock de årliga kapitalkostnaderna i form av räntor (6 %) och avskrivningar (avskrivningstid 5 år). Återanskaffning förutses ske i takt med att värdet minskar, vilket innebär att lånestocken successivt samtliga användare inom användarorganisationen anslutit sig. Amorteringar görs i takt med avskrivningarna.

Kostnadsberäkning

I följande tabell redovisas huvudmännens anskaffningskostnader av mobila stationer fördelat per år i enlighet med den ekonomiska utbyggnadsplanen, dels fördelning per år, dels över tid.

Mobila stationer (mnkr)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	År 15
Antal stationer per år (ack)	6 375	19 882	21 181	26 393	29 551	30 766	30 766
Anskaffningsutgifter	96	68	154	78	47	18	
Lån (ackumulerat)	96	163	318	396	443	461	461
<i>Årliga kostnader</i>	<i>3</i>	<i>32</i>	<i>57</i>	<i>98</i>	<i>119</i>	<i>130</i>	<i>135</i>

Med denna kalkyl som grund redovisas i nästa tabell årskostnaderna för de mobila stationerna fördelat per användare enligt fördelningsnyckeln. Användarnas årliga kostnader ökar om fler stationer anskaffas.

Årskostn. mobila stationer (mnkr)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	År 15
Polisen	1,3	15,4	27,4	44,9	53,6	58,0	60,3
Kustbevakningen	0,0	0,3	0,6	1,0	1,2	1,3	1,3
Tullverket	0,1	1,2	1,8	2,6	3,0	3,3	3,4
Kommunal räddningstjänst	1,3	12,8	22,8	41,2	51,0	56,2	58,4
Akutsjukvård Landsting/regioner	0,2	2,1	3,9	7,4	9,1	9,9	10,3
Försvarmakten	0,0	0,3	0,6	1,0	1,2	1,3	1,3
<i>Summa</i>	<i>3</i>	<i>32</i>	<i>57</i>	<i>98</i>	<i>119</i>	<i>130</i>	<i>135</i>

13.2.4 Användarnas avgifter till förvaltningsorganisationen

Principer för avgiftssättning

Användarnas avgifter syftar till att täcka de gemensamma kostnaderna, dvs. de kostnader förvaltningsorganisationen har för drift, underhåll, utveckling och administration. Hur stora avgifterna blir för den enskilde användaren avgörs emellertid av principer för avgiftssättning. Vi anser att följande principer bör läggas till grund för det framtida avgiftssystemet.

- Avgifterna skall sättas enligt full kostnadstäckning på medellång sikt.
- Avgiftssystemet skall upplevas som rättvist av användarna.
- Avgiftssystemet skall vara homogent, dvs. samma priser i hela landet för likartad användning (undantag för användare som genererat tilläggskrav och därför får betala för det).
- Avgiftssystemet skall vara transparent och enkelt att förstå och tillämpa.
- Avgifterna bör i huvudsak tas ut per mobil station.
- Inget debiteringssystem per samtal ("billing-system") bör införas. Istället bör avgifterna anpassas till utnyttjandegrad genom ett tariffsystem som utgörs av schablonavgifter. Vår utgångspunkt är att tre olika nivåer bör etableras vilka speglar trafikintensitet (låg, genomsnittlig och högintensiv användning), men detta kan behöva modifieras. Tarifferna bör ses över

efter en tid för att bl.a. bedöma om de ligger rätt för att full kostnadstäckning skall uppnås.

Dessa principer har underställts skydds- och säkerhetsmyndigheterna (för kommunerna respektive landstingen och regionerna Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet) som samtliga har ställt sig bakom dem. Vi kommer att arbeta vidare med att ta fram en avgiftsmodell under våren i nära samarbete med användarorganisationerna.

Grund för beräkning

Vi har gjort en beräkning av hur förvaltningsorganisationernas kostnader enligt ekonomiska planen för utrustning fördelas per huvudman enligt antal mobila stationer som fördelningsnyckel. Fördelningsnyckeln innebär att vi slår fast principen för hur finansieringsansvaret skall fördelas mellan användarna. Med denna modell förordar vi således inte vilken andel som varje användarorganisation skall stå för eftersom det kommer att avgöras av hur många mobila stationer som de facto ansluts till systemet

Vi vill samtidigt understryka att beräkningen *inte* visar hur mycket varje användarorganisation kommer att behöva betala eftersom det krävs ställningstagande till vilken avgiftsmodell som skall tillämpas. Istället visar beräkningen kostnaden för varje användarorganisation om samtliga var genomsnittliga användare av systemet. Annorlunda uttryckt redovisas i tabellen kostnaden för varje användare om det enbart fanns en avgift för alla. Med tillämpning av principen om tarifferade avgifter kommer alltså en lågintensiv användare med all sannolikhet att få betala en lägre kostnad än vad som antyds av genomsnittsbeloppet enligt tabellen. På samma sätt kan en högintensiv användare räkna med att avgiftskostnaden blir högre än vad som illustreras av genomsnittskostnaden. Dessutom måste beaktas att ett högre antal anslutna mobila stationer av en viss användarorganisation än vad som uppgivits till RAKEL också påverkar finansieringsansvaret.

För att kunna kalkylera användaravgifterna under utbyggnadsfasen måste även antaganden om när användarna skall börja betala avgifter och på vilken bas avgifterna skall beräknas. I fråga om när avgifter skall betalas är vår utgångspunkt att de skall börja betalas

efter det att systemet tas i operativ drift i berört län, dvs. när test- och verifieringsfasen avslutats.

När det gäller basen för avgiftsberäkningen anser vi att den kostnadsnivå som gäller vid ett fullt utbyggt system bör tillämpas med undantag för år 2005 som är det första året på den operativa driften för den första etappen (Skåne, Blekinge och Kalmar). Istället bör förvaltningsorganisationens faktiska kostnader för det året ligga till grund för avgiftsberäkningen det året. Eftersom kostnaderna för infrastrukturen är billigare i de södra länen innebär detta att förvaltningsorganisationen går med ett visst överskott åren 2006–2009.

Ställningstagandet om basen för avgiftsuttaget motiveras främst av principen om nationellt baserade tariffer men det ger också förvaltningsorganisationen något mindre sårbarhet om anslutningen av användarna skulle dra ut på tiden. Motivet för att låta avgifterna år 2005 baseras på förvaltningsorganisationens aktuella kostnader det året är att de som första län kommer att fungera som piloter vars erfarenheter kommer att komma länen i den fortsatta utbyggnaden till godo.

I beräkningarna av de genomsnittliga avgifterna per användare har dessa båda ställningstaganden beaktats. I beräkningarna beaktas också förslaget att staten inledningsvis skall subventionera avgifterna för användarna (se vidare kapitel 14).

Kostnadsberäkning

I följande tabell redovisas den genomsnittliga årskostnaden för resp. användarorganisation i form av avgifter till förvaltningsorganisationen. Vi vill återigen understryka att denna fördelning inte visar vad berörd huvudman de facto kommer att behöva betala i användaravgifter till förvaltningsorganisationen eftersom det påverkas av avgiftsmodellen. I tabellen inkluderas även användarkostnaderna för de mobila stationerna (13.2.3) för att ge en mer fullständig bild av de kostnader som det gemensamma systemet kan medföra.

Årskostnad mob. station och en fiktiv, genomsnittlig, avgiftsnivå (Mnkr)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polisen	1,3	28,8	100,9	179,1	245,7	281,1	287
Kustbevakningen	0,0	0,5	2,1	3,6	5,3	6,3	6
Tullverket	0,1	2,6	6,6	10,9	13,9	16,0	16
Kommunal räddningstjänst	1,3	26,0	82,4	157,6	233,1	270,1	277
Landsting/regioner	0,2	4,0	13,8	27,5	41,5	48,0	49
Försvarsmakten (stöd till sh)	0,0	0,5	2,1	3,6	5,3	6,3	6
<i>Summa</i>	<i>3</i>	<i>63</i>	<i>208</i>	<i>382</i>	<i>545</i>	<i>628</i>	<i>642</i>
(Summa FTN)	3	55	172	315	444	510	522

Beräkningen, som inte inkluderar de övergångskostnader som faller på användarna, visar att de totala genomsnittliga användarkostnaderna, dvs. för såväl mobila stationer som avgifter, successivt ökar från 3 miljoner kr 2004 till knappt 650 miljoner kr i ett fullt utbyggt system år 2010. Som tidigare nämnts ingår emellertid inte eventuella behov av nyinvesteringar i systemet under den ursprungliga investeringens ekonomiska livslängd. Den främsta orsaken till ökningstakten är givetvis att kostnaderna ökar i takt med utbyggnaden. Om avgifterna enbart skulle sättas till ett enhetspris per mobil station, lika för alla, skulle alltså den kommunala räddningstjänsten och Polisen stå för ca 45 % av kostnaderna vardera och övriga användare alla under 10 %. Om någon användare ansluter fler mobila stationer kommer självklart dessa andelar att förändras.

Snittkostnaden för användarna per mobil station blir ca 21 000 kr/år när systemet är fullt utbyggt. Vi vill poängtera att om fler mobila stationer ansluts än det minimiantal som angivits minskar styckkostnaderna och därmed hur stor andel som respektive användarorganisation skall stå för. Om istället maxantalet mobila stationer används blir snittkostnaden istället ca 13 500 kr/år. Å andra sidan påverkar en lägre anslutning än det uppgivna minimiantalet kostnadsbilden negativt.

I och med vårt förslag om att avgifterna bör anpassas till utnyttjandegrad kommer de faktiska kostnaderna för respektive användare att se annorlunda ut än vad vi redovisat i tabellen. Den sektor vars verksamhet innebär lågintensivt nyttjande av radio-kommunikation kan alltså räkna med en lägre verklig kostnad, medan en huvudman vars verksamhet innebär högintensivt nyttjan-

de av systemet har att vänta en högre årskostnad per station än vad vår beräkning visar.

13.2.5 Övergångskostnader

Med övergångskostnader menar vi de engångsvisa kostnader som uppstår med anledning av skiftet från befintliga radiokommunikationssystem till det gemensamma systemet. Dessa kostnader är svåra att skatta då det beror på användarnas egna organisatoriska förhållanden. Vi gör bedömningen att de engångsvisa kostnaderna inte är av sådan betydelse att det föranleder en särskild finansieringsform, men bör också, som i dagsläget, kunna bli föremål för medfinansiering från den civila ramen (se vidare kapitel 14).

Övergångskostnaderna utgörs av anpassning av ledningssystemen till det nya radiokommunikationssystemet, utbildning av användare och kostnaderna för ev. drift av dubbla system om användaren väljer att behålla det gamla systemet i drift ytterligare en tid när det gemensamma systemet tagits i operativ drift.

När det gäller *utbildning* av användare bedömer vi att den operativa fältpersonalen (poliser, brandmän, ambulansförare m.fl.) behöver en fyra timmars utbildning. Operatörer i ledningscentraler och personer med sambandsuppgifter vid krisledning torde behöva det dubbla, dvs. åtta timmar. Vi antar att utbildningen i normalfallet bör kunna täckas av normal utbildnings- och fortbildningsverksamhet, men det kommer naturligtvis att finnas undantag från den regeln.

Kostnaden för *dubbel drift* avgörs av hur länge berörd myndighet använder dubbla system. Det avgörs i sin tur av dels ur lång tid som är nödvändig innan myndigheten på ett för verksamheten säkert sätt kan övergå fullt ut till det nya systemet, dels behovet av att behålla gammal utrustning för att kunna samverka med andra som ännu inte gått över till det nya systemet (avser såväl organisationer som inte anslutit sig till det nya systemet där det finns, som företrädare från län som ännu inte blivit föremål för utbyggnad). Underlag för att kunna bedöma detta saknas idag, och kommer inte att finnas förrän varje användare inleder förberedelsearbetet inför en övergång. En vägledning av kostnaden för dubbel drift ges av de kostnader som användarna har för den befintliga radiokommunikationen.

Ytterligare en kostnad som tillkommer är *avskrivningskostnaderna* som är knutna till utrustning för det gamla systemet i det fall dessa inte redan är avskrivna.

13.2.6 Jämförelse med användarnas nukostnader

Givet de antaganden vi lagt till grund för beräkningarna kommer övergången till det gemensamma radiokommunikationssystemet innebära ökade kostnader för användarna än vad de har idag. En jämförelse mellan de faktiska kostnader som identifierades i nukostnadsanalysen antyder att det kan vara fråga om en ökning på mellan 50-100 % av kostnaderna i förhållande till kostnaderna för 2001 beroende på vilket scenario som jämförs med. För en långsiktig investering av detta slag kan man dock inte beräkna alternativkostnaden enbart utifrån nukostnaden. Hänsyn måste också tas till en rad andra faktorer.

- Eftersom de nuvarande systemen är gamla är investeringskostnaderna ofta avskrivna och belastar inte dagens system.
- Med anledning av de senare årens arbete med ett gemensamt system har kostnaderna ofta hållits tillbaka även med anledning av att det inte är värt att kosta på nyanskaffningar eller stora åtgärder för underhåll i avvaktan på ett nytt och bättre system.
- Det föreligger oacceptabla brister i dagens kommunikationssystem, och det kommer under alla förhållanden att krävas nyinvesteringar för att komma till rätta med de allvarligaste bristerna.
- Ett nytt gemensamt system skapar förutsättningar för bättre frekvensekonomi, större uthållighet, mindre risk för avlyssning och störningar samt en säker och effektiv mobil åtkomst till övriga IT-system inom myndigheterna.
- Radiokommunikationskostnaderna påverkas av myndigheternas organisation och verksamhet för drift och underhåll samt utbildning. Ett gemensamt system ger möjligheter till samordningsfördelar.

Det skall också noteras att övergångskostnader som uppstår med anledning av bytet till det gemensamma systemet även uppstår när

en användare förnyar ett äldre system eller gå över till ett nytt, individuellt, system.

Som framgår under finansieringskapitlet (kapitel 14) anser vi att det treåriga anslag som föreslås till förvaltningsorganisationen skall finansieras inom statsbudgeten genom omprioritering från andra anslag. Om omprioriteringen sker från anslag som i dagsläget kommer användarna till del innebär det en begränsning av användarnas ekonomiska utrymme. Samtidigt skall beaktas att vi även förordar att användarna skall ges möjlighet att söka statsbidrag för medfinansiering av kostnaderna för de mobila stationerna från anslaget för civilt försvar (Krisberedskapsmyndigheten, Räddningsverket och Socialstyrelsen).

13.2.7 Samhällekonomisk bedömning

Det har inte ingått i RAKELs uppdrag att presentera en samhälls-ekonomisk kalkyl över kostnaderna för att införa ett gemensamt radiokommunikationssystem respektive för att avstå från att införa ett sådant system.

För att kunna föra mer preciserade beräkningar av detta slag krävs kunskaper om varje användares unika situation vad gäller deras olika befintliga radiosystem och dessas ekonomiska livslängder. Vidare behöver man göra antaganden om alternativet för respektive användarorganisation är att modifiera de befintliga analoga systemen eller om det är att anskaffa digitala system. I ljuset av dessa antaganden måste skattningar även göras av vad respektive modifiering eller nyanskaffning kan tänkas kosta.

Om det hade varit frågan om endast några system eller några myndigheter hade denna väg varit framkomlig, men istället är det frågan om över 300 myndigheter med ett långt större antal system. Eftersom en kalkyl av detta slag förutsätter omfattande datainsamling och en mängd vanskliga antaganden, anser vi att den med fördel kan ersättas av mera övergripande bedömningar. Vi erinrar oss det gamla talesättet att det är bättre att ha ungefär rätt än exakt fel.

Följande faktorer talar för att en satsning på det gemensamma systemet är samhällsekonomiskt lönsamt.

- Möjligheten att i det gemensamma systemet kommunicera mellan myndigheter som samverkar i en operativ insats skapar förutsättningar för snabbare och säkrare insatser vilket kan

spara människoliv, leda till minskade sjukvårdskostnader och undvika att ekonomiska värden går till spillo.

- Ett nytt system som är skyddat för avlyssning möjliggör effektivare informationsöverföring. Detta underlättar brottsbekämpning och främjar skydd av personuppgifter och därmed den personliga integriteten.
- Upphandling av ett gemensamt system för alla skydds- och säkerhetsmyndigheter ger stordriftsfördelar som inte uppstår om varje myndighet agerar själv. Detta gör det i sin tur möjligt att pressa priserna gentemot leverantörer.
- Alternativet till ett gemensamt system är inte att de potentiella användarna utan vidare åtgärder kan fortsätta med sina befintliga system. Den största statliga användaren Polisen måste ändå omgående investera i ett nytt system för storstäderna om det gemensamma systemet inte kommer till stånd nu. Representanter för andra användare vittnar om stora brister i sina egna system som måste åtgärdas om de inte kan rättas till genom ett gemensamt system inom den närmaste tiden. I vår nukostnadsanalys har vi sett exempel på eskalerande underhållskostnader för gamla system som i sig är avskrivna sedan länge.
- Ett gemensamt system skapar också förutsättningar för besparingar eller effektivare resursutnyttjande hos användarna. Detta beror dels på att kostnader som myndigheterna har idag för att äga, driva och underhålla de befintliga systemen som det gemensamma systemet kan ersätta, inkl. mobiltelefoni, faller bort, dels att möjligheter ges till mer effektiva och samordnade ledningsinsatser.

14 Finansiering

- Infrastrukturen finansieras av staten. Den första etappen (2004–2006) finansieras från anslag i statsbudgeten och den andra etappen (2007–2009) med lån.
- De årliga kostnaderna finansieras med avgifter från användarna, men staten föreslås subventionera verksamheten de tre första åren med ett driftsbidrag.
- Förslaget innebär en total statsbudgetbelastning för 2004–2006 på ca 720 miljoner kr fördelat på ca 180 miljoner kr år 2004, 310 miljoner kr år 2005 och 230 miljoner kr år 2006. Lånen för infrastrukturen uppgår till totalt knappt 1,7 miljarder kr 2007–2009. Lånestocken minskar successivt i takt med amorteringarna till dess nya lån behöver upptas på grund av nyinvesteringar.
- Finansieringen från statsbudgeten för infrastrukturen och driftsbidrag bör anvisas förvaltningsorganisationen på ett nytt separat ramanslag.
- Statsbudgetbelastningen bör i sin helhet finansieras med omprioriteringar från andra anslag i statsbudgeten inom utgiftsområdena 3 (Skatt, tull och exekution), 4 (Rättsväsendet), 6 (Försvar samt beredskap mot sårbarhet), 19 (Regional utjämnning och utveckling) och 25 (Allmänna bidrag till kommuner). Överföringen av anslagsmedel mellan olika utgiftsområden föranleder en teknisk justering av berörda utgiftsramar för att garantera en statsbudgetneutral lösning.
- Användarna föreslås finansiera avgifterna med egna medel.
- Användarna bör erhålla bidrag från anslaget för civilt försvar för medfinansiering av kostnader för anpassning av ledningscentraler, anskaffning av mobila stationer och utbild-

ning/övningar. Stöd till radiokommunikation från den civila ramen bör fortsättningsvis endast lämnas för det gemensamma systemet ("mjukt obligatorium") vilket bör ges prioritet och beaktas av beredskapsmyndigheterna i planeringen redan under 2003.

- I förhandlingarna med Svenska kommunförbundet om nya avtal om ersättning till kommunerna för planering av verksamhet för höjd beredskap m.m. bör staten verka för att medel inom ramen för avtalsbeloppet under hela utbyggnadsperioden specialdestineras till kommuners anslutning till det gemensamma systemet.

Finansieringen av det gemensamma systemet påverkas av flera faktorer. De viktigaste är huvudmannen för det gemensamma systemet, kostnaderna och när de faller ut, finansieringsmodell för betalning av det gemensamma systemet, användaranslutning och avgiftstariffer. Till detta kommer att användarna också skall finansiera de kostnader som faller på dem.

14.1 Finansiering av de gemensamma kostnaderna

14.1.1 Avgiftsfinansiering av driftskostnaderna med en inledande statlig subvention

Som redan framgått anser vi att förvaltningsorganisationen skall vara avgiftsfinansierad, vilket innebär att alla kostnader för anskaffning, drift, underhåll och utveckling av det gemensamma radiokommunikationssystemet skall bekostas av användarna. Det finns dock vägande skäl för att staten inledningsvis även bör subventionera driftskostnaderna. Det första året, 2004, har förvaltningsorganisationen med all sannolikhet inte några avgiftsinkomster alls eftersom det ägnas åt utbyggnad och tester i den första etappen. Utan ett bidrag för täckandet av kostnaderna skulle förvaltningsorganisationen gå med underskott sitt första år. Skälen för statlig subvention de närmast följande åren är främst att ge incitament till användarna att satsa på en tidig anslutning, men en intäktsgaranti av detta slag ger även förvaltningsorganisationen en stabilare situation eftersom det kommer att ta ett tag innan förvaltningsorganisationen kan räkna med att inkomsterna börjar komma in.

Vi förordar mot denna bakgrund att staten via statsbudgeten anslår ett driftsbidrag för de tre första åren där bidraget beräknats som en andel av förvaltningsorganisationens beräknade årskostnader. Bidraget bör trappas ned successivt genom att utgöra 100 % av förvaltningsorganisationens årskostnader år 1 (2004), 50% år 2 (2005) och 37% år 3 (2006).

Att staten ikläder sig detta åtagande är naturligt med hänsyn till statens ansvar för ett säkert samhälle för medborgarna bl.a. genom åtgärderna för civil beredskap. Detta kommer bl.a. till uttryck i prop. 2001/02:158 där regeringen klargör att staten bör verka för att ge samhället erforderlig krishanteringsförmåga på lokal, regional och nationell nivå för såväl svåra påfrestningar på samhället i fred som höjd beredskap. En förutsättning för en effektiv krishantering är att de samhällsviktiga aktörerna kan samverka på ett effektivt sätt, vilket i sin tur förutsätter att kommunikationsmöjligheterna mellan samverkansparterna är goda. Till detta kommer att staten har ett starkt intresse av att underlätta att snabb anslutning sker för att så fort som möjligt få in finansierare i systemet.

14.1.2 Finansiering av anskaffningskostnaderna för infrastrukturen

Vi bedömer att förvaltningsorganisationen, i likhet med vad som skett i de flesta europeiska länder, måste anskaffa och därmed stå som ägare till systemet. För detta talar trots allt den begränsade kommersiella potentialen. Ägandet gör det också lättare att driva och utveckla systemet i enlighet med användarnas intressen och behov. Infrastrukturen i övrigt bör dock kunna upphandlas varför det inte ger upphov till anskaffningsutgifter utan utgör driftskostnader.

Medel för finansiering av anskaffningsutgifterna bör enligt vår uppfattning anvisas centralt. Även om inget ställningstagande gjorts angående förvaltningsorganisationen, vilket vi skall återkomma till i en senare rapport, ser vi inte någon annan möjlighet än att staten tillhandahåller nödvändigt kapital. Detta kan endera ske genom anslag i statsbudgeten eller genom lån i Riksgäldskontoret.

Vad säger budgetlagen?

I lagen (1996:1059) om statsbudget finns regler för finansiering av investeringar. Av 20 § framgår att anläggningstillgångar som används i statens verksamhet skall finansieras med lån i Riksgäldskontoret och av 22 § framgår att andra tillgångar än de som nämns i 20 § skall finansieras med anslag. I 23§ lämnas emellertid en ventil som möjliggör finansiering på annat sätt än vad som följer av de nämnda paragraferna efter beslut av riksdagen.

I förarbetena till lagen (prop. 1995/96:220) utvecklas motiven för när en viss finansieringsform skall väljas. Här klargörs att lånefinansiering av anläggningstillgångar skall avse tillgångar som utgör produktionsfaktorer i myndighetens verksamhet (investeringar för förvaltningsändamål) såsom maskiner, inventarier och ADB-system. Detta ställs i kontrast till ”anskaffningar av andra tillgångar för staten, bl.a. infrastrukturella investeringar”, som enligt propositionen skall finansieras med anslag.

De infrastrukturella investeringarna kan enligt propositionen, till skillnad från investeringar för förvaltningsändamål, sägas utgöra resultatet av myndigheternas verksamhet och används främst av andra än staten. Som exempel nämns vägar och järnvägar. Investeringarna har ett samhällsekonomiskt värde men ger i allmänhet ingen monetär avkastning till staten. Som argument för anslagsfinansieringen av denna typ av investeringar anförs att riksdagen får en bättre överblick och större inflytande än lånefinansiering. Vidare sägs att det i regel är fråga om stora och betydande reala resurser och att en betydande produktionskapacitet tas i anspråk.

Undantagsparagrafen motiverade regeringen med att affärsverken i princip inte disponerar några anslag på statsbudgeten varför deras investeringar i princip inte kan finansieras med anslag. Istället finansieras investeringarna med lån eller på annat sätt. Riksdagen tar istället ställning till investeringsplaner för investeringsverksamheten. Ett annat undantag som regeringen ville möjliggöra var att en del av investeringen finansieras med anslag och en del med lån i sådana fall investeringen inte kan förväntas ge tillräcklig avkastning. Ytterligare ett exempel som nämns där investeringen helt eller delvis kan finansieras med ett internt lån är när avgifter tas ut för utnyttjandet av en trafikanläggning. Slutligen anförs att det också kan tänkas att någon myndighet bör ges särskilda möjligheter till finansiering av investeringar, t.ex. som ett led i en försöksverksamhet.

Bedömning och förslag

Vi anser att förarbetena inte ger en tydlig vägledning om vilken finansieringsform som bör väljas för det gemensamma radiokommunikationssystemet. Att systemet inte är en produktionsresurs i förvaltningsorganisationens verksamhet utan snarare verksamheten i sig som tillhandahålls både statliga och andra aktörer kan uppfattas tala för att anslagsfinansiering bör gälla. Frågan är dock om investeringen kan anses vara infrastruktur i den mening som avses i 22 § i budgetlagen?

Att infrastrukturen skall brukas av flera olika huvudmän och inte enbart statliga organ kan möjligen antyda att så är fallet. Samtidigt är det uppenbart att radiokommunikationssystemet inte kan jämföras med klassiska infrastrukturella investeringar som vägar vilka normalt är tillgängliga för allmänheten. Istället är det fråga om en investering som används i förvaltningsorganisationens verksamhet för att tillhandahålla tjänster till en relativt begränsad krets för fullgörandet av ett offentligt åtagande. Det handlar vidare om en investering som ersätter utrustning som i dagsläget utgör anläggningstillgångar för förvaltningsändamål vid berörda myndigheter vilka lånefinansieras. Vidare talar ställningstagandet att det skall vara fråga om en avgiftsfinansierad verksamhet att jämföra med affärsverken och andra avgiftsfinansierade myndigheter för att investeringarna borde lånefinansieras.

En fördel med lånefinansiering som bör nämnas i sammanhanget är att det uppstår årliga kostnader hos förvaltningsorganisationen för räntor och avskrivningar som enkelt kan inkluderas i användarnas årsavgifter/motsv. Det ger alltså en metod att involvera samtliga användare i finansieringen av infrastrukturen även om staten, som för anslagsfinansiering, får stå för den huvudsakliga risken.

Vår slutsats är att grundprincipen bör vara att anskaffningen av systemet lånefinansieras. Vi anser emellertid att investeringen inledningsvis bör anslagsfinansieras med medel på ett för förvaltningsorganisationen särskilt uppfört anslag i statsbudgeten. Skälet för detta ställningstagande är att förutsättningarna att kunna finansiera även räntorna i den inledande första fasen med användaravgifter inledningsvis bedöms som små. Genom anslagsfinansieringen minskar de kostnader som användarna behöver täcka vid anslutning vilket därmed underlättar en snabb anslutning.

Vi föreslår mot denna bakgrund att investeringsutgifterna för anskaffningen av systemet avseende den första fasen anslagsfinansieras på ett särskilt anvisat anslag i statsbudgeten för att övergå till att lånefinansieras från och med den andra fasen. Kapitalkostnaderna för dessa lån, vilka utgör gemensamma kostnader, inkluderas i de årskostnader som skall täckas med användaravgifter. Även framtida utveckling och återinvesteringar i systemet förutses lånefinansieras. Om det vore så att inga förbättringsinvesteringar behöver göras i systemet under dess ekonomiska livslängd innebär det att förvaltningsorganisationen successivt amorterar ned lånen med minskade räntekostnader som följd. Men när återinvestering sedan sker av den avskrivna infrastrukturen behöver nya lån upptas med behov av ökad låneram som följd. Detsamma gäller självklart även i de fall förbättringsinvesteringar behöver göras i den infrastruktur som ännu inte är avskriven.

Finansiering av förvaltningsorganisationens investeringar och drift påverkas av när kostnaderna uppstår vilket i sin tur avgörs av dels periodiseringen av investeringen, dels den ekonomiska livslängden. När utbyggnaden kan göras för respektive etapp slås fast först i samband med upphandlingen. Detta försvårar en exakt bedömning av fördelningen av utgifterna per år, vilket i sin tur försvårar en jämförelse mellan statsbudgeteffekterna av anslagsfinansiering resp. lånefinansiering. Om lånefinansiering väljs, torde flera lån komma att upptas mot bakgrund av den skilda ekonomiska livslängden för olika komponenter i infrastrukturen. På så sätt undviks risken att lån kvarstår för komponenter som utrangerats.

14.1.3 Ekonomiska konsekvenser för staten

Vårt huvudförslag innebär att statens åtagande blir att stå för finansieringen av anskaffningsutgifterna för infrastrukturen på knappt 2,3 miljarder kr. Belastningen på statsbudgeten blir till följd av anslagsfinansieringen av den första etappen (2004–2006) totalt drygt 610 miljoner kr, medan lån i Riksgäldskontoret uppgår till knappt 1,7 miljarder kr när utbyggnaden är färdig (2009) för att sedan minska i takt med amorteringarna till dess nyinvesteringar föranleder upptagande av nya lån.

Innebörden av förslaget att staten skall subventionera driftskostnaderna de tre första åren, med en successivt minskande andel

och baserat på antagandena i huvudscenariot, är en belastning på statsbudgeten på totalt ca 100 miljoner kr 2004–2006 fördelat på 28 miljoner kr 2004, 31 miljoner kr 2005 och 42 miljoner kr 2006.

Om man istället utgår från den skattning vi gjort av FTN-scenariot innebär åtagandet att svara för anskaffningen av infrastrukturen en anslagsbelastning på knappt 600 miljoner kr 2004–2006 och lån ca 1,6 miljarder kr vid utbyggnadens slut. Subventionen av driftkostnaderna blir totalt ca 80 miljoner kr 2004–2006.

I följande tabell redovisas den totala statsbudgetbelastningen som följer av vårt förslag:

Statsbudgetbelastning (mnkr)	2004	2005	2006	Summa
Utgifter				
Anskaffning av infrastruktur	154	277	183	614
Driftbidrag	28	31	42	101
<i>Summa anslag till Förvaltningsorganisationen</i>	<i>182</i>	<i>308</i>	<i>225</i>	<i>715</i>
(Summa anslag till Förvaltningsorg. FTN)	(172)	(286)	(205)	(663)

Vårt huvudalternativ innebär således en total belastning på statsbudgeten för åren 2004–2006 på ca 720 miljoner kr. Med användning av FTN uppskattar vi anslagsbehovet till totalt ca 675 miljoner kr för treårsperioden.

14.1.4 Anslagskonstruktion för finansiering från statsbudgeten

Medlen som övergångsvis föreslås lämnas till förvaltningsorganisationen på statsbudgeten kan anvisas på olika sätt. Vi förordar att medlen anvisas på ett nytt separat anslag. Vi antar att valet av utgiftsområde för detta anslag torde stå mellan utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet (i anslutning till anslaget för civilt försvar) och utgiftsområde 22 Kommunikationer (i anslutning till anslaget för ersättning till SOS Alarm AB).

Om förvaltningsorganisationen blir en statlig myndighet bör anslaget ställas till förvaltningsorganisationens disposition och tilldelas i form av ramanslag. Ramanslaget medger möjlighet till såväl anslagssparande som anslagskredit, vilket är en fördel med tanke på att det är osäkert när i tiden kostnaderna för infrastrukturen, men även finansieringen av driftkostnaderna genom

användaravgifter, infaller. Om förvaltningsorganisationen istället blir ett bolag blir anslaget istället ett rent bidragsanslag från vilket medel utbetalas till bolaget.

Anslaget bör av transparens skull delas upp i två anslagsposter, en för infrastrukturutgifter och en för driftsbidraget. Den förra anslagsposten kopplas till det beställningsbemyndigande som regeringen, enligt vår bedömning, måste inhämta från riksdagen för att RAKEL skall kunna avsluta upphandlingen genom att ingå avtal och därigenom ikläda staten ekonomiska förpliktelser

14.1.5 Finansieringskällor för finansiering av belastningen på statsbudgeten

Ett nytt anslag i statsbudgeten innebär ett ökat tryck på utgiftstaket. I vårt direktiv klargörs att kostnaderna för det gemensamma systemet skall finansieras inom berörda statliga myndigheters anslag. Vi anser därför att anslagsbeloppet måste finansieras genom omprioritering från andra anslag i statsbudgeten som gagnar ändamålet eller användarna. Detta borde inte vara kontroversiellt med tanke på att berörda myndigheter i dagsläget finansierar anskaffning och drift av befintliga kommunikationssystem med egna resurser. Här visar nukostnadsanalysen vilka summor det är fråga om som bortfaller för de befintliga systemen. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att användarnas kostnader också kommer att ersättas med avgifter till förvaltningsorganisationen och kostnader för de mobila stationerna.

Vårt förslag till omprioritering innebär att medel även kommer att överföras från anslag som ligger inom andra utgiftsområden än det utgiftsområde inom vilket det nya anslaget för förvaltningsorganisationen uppförs. För att säkra en statsbudgetneutral lösning behöver därför utgiftsramarna för berörda utgiftsområden bör bli föremål för en teknisk justering.

Vi har inventerat vilka finansieringskällor som borde kunna komma ifråga och kommit fram till att följande utgiftsområden och anslag bör bli föremål för omprioritering till anslaget för förvaltningsorganisationen:

- Utgiftsområde 3; anslaget för Tullverket
- Utgiftsområde 4; anslaget för Polisen
- Utgiftsområde 6; anslagen för civilt försvar, Kustbevakningen och Försvarsmakten

- Utgiftsområde 19; regional utjämning och utveckling
- Utgiftsområde 25; allmänna bidrag till kommunerna

Några av dessa utgiftsområden finansierar bidrag till flera olika användarorganisationer, övriga är förvaltningskostnadsanslag för berörda statliga myndigheter. Genom att även inkludera de "kollektiva anslagen" ges möjlighet att få indirekt medfinansiering från de icke-statliga användargrupperna. När det gäller utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna avstår vi från att ta ställning till om medlen bör tas från anslaget för generellt statsbidrag till kommuner och landsting eller anslaget för bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting (eller från båda två). Detta får istället visa sig i förhandling mellan regeringen och Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet. Vi avstår även från att ta ställning till vilket eller vilka anslag som bör komma ifråga för omprioritering inom utgiftsområde 19 eftersom vi bedömer att flera anslag kan vara aktuella.

I det följande presenteras berörda anslag/motsv. närmare. Mest utrymme ges åt anslaget för civilt försvar.

Civilt försvar

Anslaget för det civila försvaret uppgår till 1,9 miljarder kr år 2003. Anslaget är uppdelat på sex olika anslagsposter vilka motsvarar de sex samverkansområdena. De samverkansområden som främst berörs är främst samverkansområdet Teknisk infrastruktur men också de två samverkansområdena Områdesvis samordning, samverkan och information samt Skydd, undsättning och vård.

Principerna för vad medlen i den civila ramen skall användas till redovisas i prop. 2001/02:158 vilka godkändes av riksdagen. Av riksdagsbeslutet följer att utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet skall, när det gäller höjd beredskap inom det civila försvaret och svåra påfrestningar på samhället i fred, finansiera:

- investeringar avseende svåra påfrestningar på samhället i fred som samtidigt i hög grad stärker förmågan vid höjd beredskap,
- övnings- och utbildningsverksamhet som syftar till att ge samhället tillräcklig krishanteringsförmåga på lokal, regional och nationell nivå för såväl svåra påfrestningar på samhället i fred som höjd beredskap,

- investeringar för höjd beredskap samt
- viss internationell fredsfrämjande och humanitär verksamhet.

Försvarsutskottet framhöll i sitt betänkande att den civila ramen skall användas för både krig och fred, dock ej när det gäller investeringar som även fortsättningsvis bör finansieras inom ordinarie utgiftsområde.

Vidare fastslogs ett antal principer för statliga åtgärder och dess finansiering. Staten ansvarar för åtgärder som är specifikt inriktade på extrema händelser med låg sannolikhet och med mycket allvarliga och långtgående konsekvenser. Administrativa beredskapskostnader, kostnader för planläggning, utbildning av egen personal för kris- och krigsorganisation, övningsverksamhet m.m. skall finansieras av den verksamhetsansvarige.

Planläggning, utbildning och övning som är av större omfattning och som inte enbart berör den egna verksamheten utan syftar till samverkan mellan olika verksamheter och till att få krishanteringssystemet att fungera bör dock inte alltid finansieras av den verksamhetsansvariga. Detta gäller planering samt utbildnings- och övningsverksamhet som berör flera samverkansområden eller flera myndigheter/aktörer inom ett samverkansområde och som syftar till hantering av svåra påfrestningar på samhället i fred eller väpnat angrepp. Staten skall även bidra till åtgärder som syftar till att ge samhället erforderlig krishanteringsförmåga på lokal, regional och nationell nivå för såväl svåra påfrestningar på samhället i fred som höjd beredskap.

Vi bedömer att de fastslagna finansieringsprinciperna medger att beredskapsmedel inom utgiftsområde 6 används till att finansiera kostnader förenade med det gemensamma radiokommunikationssystemet.

I budgetpropositionen för 2003 klargör regeringen att samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor måste utvecklas. Avsikten är att ytterligare utveckla och samordna samhällets olycksförebyggande verksamhet. Ett led i detta är bl.a. att öka det tvärspektoriella samarbetet på området. Även om siktet främst synes vara inställt på tillsyn, statistikuppbyggnad och utbildningsverksamhet är det vår mening att ett nationellt radiokommunikationssystem väsentligt bidrar till uppfyllandet av regeringens mål.

Staten har under en lång rad av år i beredskapssyfte finansierat radio-, tele- och datakommunikationsutrustning inom räddningstjänsten, hälso- och sjukvården m.m. som också används i vardaglig

fredstida verksamhet. Att det förhåller sig på det sättet beror på att en effektiv insats i vid t.ex. höjd beredskap underlättas av att aktörerna använder samma utrustning som de använder för sina vardagsuppgifter. Kännetecknande för dagens utrustning är att den bygger på föråldrad teknik, anpassad till gårdagens behov i respektive verksamhet med begränsad möjlighet till kommunikation mellan de olika samverkansmyndigheterna. Det är denna utrustning som det gemensamma systemet är tänkt att ersätta vilket för med sig en ändamålsenlig *grundförmåga* för beredskapsaktörerna att kommunicera även när el- och telenäten i övrigt slagits ut (krisberedskapsförmåga).

Då det gemensamma radiokommunikationssystemet innebär effektivare samverkans- och sambandsmöjligheter inom och mellan olika organisationer som verkar i händelse av kris och krig bidrar det till en förhöjd beredskapsförmåga. Det nya systemet bör även ha *krigsnytta* då de tänkta användarna har centrala uppgifter att säkerställa samhällets funktionssätt i händelse av krig. Krigsnyttan ökar också jämfört med de investeringar i kommunikationsutrustning som hittills finansierats med beredskapsmedlen eftersom det gemensamma systemet ger ökad funktionalitet i form av säkrare kommunikation, mindre sårbarhet och förutsättningar för effektivt samband inom och mellan huvudmän, inkl. Försvarmakten.

För att ge en närmare indikation om möjligheterna att omprioritera medel från den civila ramen följer en närmare redovisning av de berörda samverkansområdena, vilken typ av åtgärder som är aktuella inom respektive område, och i förekommande fall, våra bedömningar och förslag.

Samverkansområdet Teknisk infrastruktur avser verksamhet under Krisberedskapsmyndigheten, Post- och telestyrelsen, Statens energimyndighet och Svenska kraftnät.

I Överstyrelsens för civil beredskap (ÖCB) planeringsunderlag till regeringen för det civila försvaret för 2003 föreslås 26 miljoner kr till krisberedskapsmyndigheten för kommunal teknisk försörjning och 12 miljoner kr för förebyggande IT-säkerhet. Det är dessa medel som tidigare använts för att finansiera bl.a. kommunikationsutrustning på kommunal nivå. Svenska kraftnät äskade för sin del 6 miljoner kr för en studie om inrättande av ett gemensamt tele-/radiokommunikationsnät för elbranschen. De 6 miljonerna kompletteras med ett förslag på 55 miljoner kr 2004 i investeringsplanen för begränsat införande av systemet.

Vidare föreslog ÖCB att Krisberedskapsmyndigheten tilldelas en särskild pott på 40 miljoner kr för att, i linje med regeringens uttalande i prop. 2001/02: 158, öka robustheten och säkerheten i det kommande gemensamma radiokommunikationssystemet (TETRA). Regeringen inkluderade emellertid inte några medel i budgetpropositionen i avvaktan på resultatet av RAKELs arbete.

I ÖCB:s planeringsunderlag föreslås för *samverkansområdet Samordning, samverkan och information* sammanlagt 480 mnkr varav ca 250 mnkr avser Krisberedskapsmyndighetens egen verksamhet och kostnader för avvecklingen av ÖCB. I övrigt inkluderas medel för avtalsbundna bidrag till kommuner resp. för att förstärka länsstyrelsernas åtgärder.

Den stora delen av återstoden av beloppet, 175 miljoner kr, utgörs av en schablonersättning till kommunerna för planering av verksamhet för höjd beredskap samt planeringen av extraordinära händelser när dessa är så omfattande att de kan anses vara en svår påfrestning på samhället i fred. Ersättningen utbetalas av Krisberedskapsmyndigheten enligt avtal som innebär en ersättning till kommunerna per capita. Beloppet per capita skiljer sig mellan kommuner beroende på hotbilden så som den bedömdes i början på 90-talet när avtal tecknades. Regeringen har uppdragit åt Krisberedskapsmyndigheten att omförhandla avtalet med Svenska kommunförbundet som motpart i ljuset av den förändrade hotbildssituationen.

Vi anser att frågan om det gemensamma radiokommunikationssystemet bör beaktas i denna omförhandling då det är rimligt att schablonersättningen kan ses som ett bidrag till kommunerna för bl.a. användning av det gemensamma radiokommunikationssystemet. Vi föreslår därför att staten vid omförhandlingen verkar för att medel specialdestineras eller på annat sätt säkras för finansiering för medverkan i det gemensamma systemet. Det innebär att om en kommun inte ansluter sig kommer den att gå miste om det aktuella beloppet.

Länsstyrelsernas kostnader för investering och underhåll av kommunikationsutrustning finansieras i viss utsträckning från anslaget för det civila försvaret. Vi anser att länsstyrelsernas kostnader för de mobila stationerna bör medfinansieras från bidraget för samverkan. Bidrag till nödvändig utbildning kan erhållas från stödet till utbildning och övning.

Krisberedskapsmyndigheten disponerar anslagsposten för *samverkansområdet Skydd, undsättning och vård* som avser åtgärder vid

bl.a. Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Räddningsverket och Tullverket.

I ÖCB:s planeringsunderlag föreslås att Rikspolisstyrelsen (RPS) erhåller 41 mnkr för beredskapspolisens behov, varav 4,4 miljoner kr av kommunikationsutrustning anpassad till polisens nationella radiosystem 70M för att klara beredskapspolisens behov utanför storstäderna. Tidigare öronmärktes 24 miljoner kr för att klara beredskapspolisens behov med hjälp av det planerade gemensamma TETRA-systemet, men detta belopp har frusit inne då beslut om upphandlingen dragit ut på tiden. RPS gör bedömningen att det gemensamma systemet också kan täcka beredskapspolisens behov där och när det byggs ut, men i avvaktan på det anser polisen att det akuta behovet för beredskapspolisen behöver uppfyllas.

När det gäller Socialstyrelsen framgår av deras årsredovisning för 2001 att styrelsen utnyttjade drygt 150 miljoner kr för beredskapsrelaterade åtgärder finansierade från den civila ramen. 20 miljoner kr av beloppet avsåg teknisk funktionssäkerhet och drygt 30 miljoner kr avsåg utbildning och övning. ÖCB föreslår i sitt planeringsunderlag till regeringen att Krisberedskapsmyndigheten bör avsätta 116 miljoner kr för Socialstyrelsen. I detta belopp ingår 15 miljoner kr för lednings- och informationssystem, 1,5 miljoner kr regional verksamhet samt 23 miljoner kr utbildning och övning.

När det gäller Räddningsverket anvisades 2001 en dryg miljard kronor för totalförsvarsåtgärder finansierat från den civila ramen. Drygt 380 miljoner kr nyttjades för "samhällets räddningstjänst". Till detta kommer en dryg halv miljard (552 miljoner kr) som betalades ut som ersättning till kommunerna enligt avtal. I ÖCB:s planeringsunderlag för 2003 föreslås att Räddningsverket erhåller totalt 340 miljoner kr för samverksansområdet Skydd, undsättning och vård varav 10 miljoner kr avser sambandssystem, skyddsrum 70 miljoner kr och utbildning 76 miljoner kr.

Räddningsverket har till RAKEL redovisat omfattningen av sin medfinansiering till kommunernas radiokommunikationssystem (fasta installationer i sambandssystem) från den civila ramen. År 2000 uppgick kostnaderna till 16,7 miljoner kr, år 2001 22,2 miljoner kr och t.o.m. oktober 2002 18 miljoner kr. Utgifterna avsåg medfinansieringsbidrag till kommunerna, dels i form av kontant-ersättning och dels i form av tillhandahållen materiel, samt kostnader för materiel i de statligt ägda länsradiosystemen. Vid införandet av det gemensamma radiokommunikationssystemet, bör

all motsvarande finansiering öronmärkas för investeringar i det nya systemet.

I ÖCB:s planeringsunderlag framgår att Tullverket även begärt 2,4 miljoner kr för att ansluta Stockholmregionen samt IT-avdelningen i Luleå till försvarets telenät med målet att alla sex regioner skall anslutas på sikt.

Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommunerna

Medlen inom utgiftsområde 25 syftar till att uppfylla målet att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter.

Det generella statsbidraget uppgår år 2003 till 43,1 miljarder kr och betalas ut till kommuner och landsting. Bidraget utgör ett allmänt finansiellt stöd men fungerar också som ett instrument för att genomföra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn. Anslaget fördelas i huvudsak med ett enhetligt belopp per invånare till kommuner respektive landsting.

Bidraget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting är också intressant i sammanhanget. Anslaget uppgår år 2003 till knappt 350 miljoner kr. Syftet med bidraget är bl.a. att tillfälligt bistå kommuner och landsting som på grund av speciella omständigheter hamnat i en svår ekonomisk situation. Det används också för andra ändamål som att stödja samverkan.

Den kommunala räddningstjänsten utgör tillsammans med akutsjukvården inom landstingen den största potentiella användargruppen av alla för det gemensamma systemet. Som vi visat tidigare är en effektiv radiokommunikation viktig för att kommunen och landstingen skall kunna genomföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Eftersom de operativa insatserna ofta sker i samverkan med andra skydds- och säkerhetsmyndigheter är ett gemensamt radiokommunikationssystem högt prioriterat. Detta har bl.a. manifesterats i brev från Svenska kommunförbundets och Landstingsförbundets ledningar till regeringen där man understryker vikten av att det gemensamma systemet snarast kommer till stånd. De båda användargruppernas starka intresse har också visats genom aktivt engagemang i vårt arbete både från enskilda företrädare för kommuner och landsting och från deras förbund.

Frågan om delaktighet i finansieringen från kommun- och landstingsvärlden har setts som en svårighet under de tidigare utred-

ningarna, och nämns också i Riksdagens revisorers rapport. Revisorerna menar att den s.k. finansieringsprincipen gäller om staten skulle ålägga kommunerna och landstingen att delta i finansieringen. Finansieringsprincipen har bidragit till att vi inte föreslår ett obligatorium, även om det inte är fastställt att den faktiskt är tillämplig på det gemensamma radiokommunikationssystemet eftersom det inte är fråga om att överföra en ny uppgift på kommuner och landsting utan ett medel för berörda användare att kunna utföra deras lagreglerade uppgifter. Det är i detta perspektiv vi menar att Svenska Kommunförbundets och Landstingsförbundets brev kan ses, dvs. att deras medlemmar är i behov av bättre system för att kunna genomföra sin verksamhet men har inte råd och organisatoriska förutsättningar att genomföra det själva.

Av såväl ekonomiska skäl som av rättviseskäl är det väsentligt att även denna grupp bidrar i finansieringen. Vi uppfattar det så att vi fått förståelse för denna inställning hos de båda förbunden. Då ekonomiska regleringar med kommuner och landsting sker över utgiftsområde 25 anser vi att det enklaste och därmed det bästa sättet att låta kommunerna och landstingen delta i finansieringen bör ske genom omprioritering från detta utgiftsområde. Vi avstår dock från att precisera från vilket (eller från båda) anslagen som omprioriteringen bör belasta. Detta bör istället preciseras i förhandling mellan staten och de båda förbunden.

Utgiftsområde 19: Regional utjämning och utveckling

Inom ramen för utgiftsområdet finansieras åtgärder för att stödja regional utvecklingspolitik samt utgifter för det statliga stödet till bl.a. kommuner och länsstyrelser för anläggandet av ortssammanbindande telenät m.m. Utgiftsområdet innefattar inte tilltänkta användare. Vi anser dock att det finns närings- och regionalpolitiska skäl för att trots detta ge stöd till utbyggnaden från detta utgiftsområde. Målet för den regionala utvecklingspolitiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med god servicenivå i alla delar av landet. Den här föreslagna satsningen kan förväntas medföra ett ökat antal arbetstillfällen för leverantörer och en rad underleverantörer även på regional nivå och även i övrigt bidra till en god servicenivå i alla delar av landet.

Inom utgiftsområdet kan två anslag särskilt nämnas; Allmänna regionalpolitiska åtgärder samt IT-infrastruktur: Regionala transportnät.

Från anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder finansieras exempelvis regionalpolitiska utvecklingsbidrag, landsbygdsbidrag, småföretagsstöd och stöd till kommersiell service. Under tidigare år har anslagssparanden uppkommit på anslaget och prognosen visar även på anslagssparanden från 2002. Det torde därför finnas utrymme inom anslaget att finansiera den föreslagna satsningen som även kan sägas ligga i linje med målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Under anslaget IT-infrastruktur: Regionala transportnät har 2 miljarder kronor avsatts under perioden 2000-2005 för att lämna bidrag till kommuner och länsstyrelser för anläggande av ortssammanbindande telenät m.m. som inte kommer till stånd på kommersiella grunder. De anslagna medlen har emellertid hittills inte utnyttjats i den utsträckning som regeringen beräknade, då efterfrågan från kommuner och landsting inte varit så stor som tidigare antagits. Stora anslagssparanden har därför uppkommit sedan satsningen påbörjades år 2000.

Vi menar att utbyggnaden av det gemensamma radiokommunikationssystemet i tekniskt hänseende kan liknas vid den infrastruktursatsning som görs på de regionala transportnäten. Det har också visat sig att det gemensamma systemet inte heller kommit till stånd på kommersiella grunder. I ljuset av att en stor del av de avsatta medlen för de Regionala transportnäten inte har förbrukats i den utsträckning som regeringen förutspådde finns förutsättningar för omprioritering till satsningen på det gemensamma radiokommunikationssystemet.

Polisen

Polisorganisationen, exklusive SÄPO, förfogar sammanlagt 13,6 miljarder inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet år 2003. En stor del av polisens kostnader utgörs av personalkostnader och lokaler (82 % enligt årsredovisningen för 2001), men innebär ändå att betydande belopp används till annat inom polisen. Det innebär att 18 %, ca 2,4 mdkr lades på driftskostnader som inte är bundna i personal och lokaler, finansiella kostnader (räntor) och avskrivningar.

RPS framhåller i sitt budgeteringsunderlag avseende 2003 att radiosystem 80 som nyttjas i de tre storstadsregionerna måste ersättas med ett nytt och att polisens uppfattning är att ett nationellt radiokommunikationssystem bör skapas. RPS hävdar samtidigt att om antalet anställda skall öka kan ett utbyte av polisens mobila kommunikationssystem inte klaras inom nuvarande beräknad anslagstilldelning, utöver de resurser man förfogar över för dagens kostnader (något som RPS i underlaget skattar till ca 90 miljoner kr). RPS tillägger att om inte regeringen verkar för finansieringen av ett för flera användare gemensamt system för hela landet, tvingas polisen själv svara för finansieringen till att börja med i Skåne län.

Det ankommer inte på RAKEL att ta ställning till prioriteringarna inom ramen för polisens resurser, men vi anser likväl att polisen, som övriga användargrupper, måste vara redo att dela finansieringen av kostnaderna som det gemensamma systemet genererar. I polisens fall är det dessutom uppenbart att ett teknikbyte ändå måste ske i närtid med högre kostnader än vad som följer av dagens system.

Tullverket

Tullverkets verksamhet finansieras i huvudsak från Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (till detta kommer vissa inkomster från avgiftsfinansierad verksamhet). Tullverkets anslag uppgår år 2003 till knappt 1,3 miljarder kr. Av verksamhetens kostnader utgjorde år 2001 drygt 83 % bundna kostnader för personal och lokaler (samma nivå år 2000). Övriga driftskostnader, inkl. finansiella kostnader och avskrivningar, uppgick därmed till 17 % av de totala kostnaderna vilket motsvarar ca 200 miljoner kr.

Tullverket har som enda myndighet till RAKEL framfört att verkets utgångspunkt är att inte delta i det gemensamma systemet, eftersom man inte anser att mervärdet av ett nytt system överväger de ökade kostnaderna som verket räknar med kommer att uppstå för dess del. Men om det skulle visa sig tillräckligt attraktivt ekonomiskt när systemet väl har tagits i operativ drift, kan Tullverket tänka sig en anslutning. RAKEL anser att det vore bra om Tullverket ansluts till systemet, särskilt om verkets främsta samverkansmyndigheter, Polisen och Kustbevakningen, går med.

Kustbevakningen

Kustbevakningen anvisas medel från Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet. Kustbevakningens anslag uppgår år 2003 till 548 miljoner kr. Av myndighetens totala kostnader 2001 var 63 % bundna personal- och lokalkostnader, 20 % utgjordes av övriga driftskostnader medan finansiella kostnader och avskrivningar svarade för 17 %.

För att utföra sin uppgift är Kustbevakningen beroende av väl fungerande kommunikationssystem. För att fullgöra samarbetet med andra myndigheter har Kustbevakningen anskaffat utrustning till berörda myndigheters system. Detta innebär också att om myndighetens samverkansmyndigheter går över till ett nytt gemensamt system måste Kustbevakningen följa efter för att upprätthålla kommunikationsmöjligheten. Det gemensamma systemet bör även kunna ersätta Kustbevakningens radiokommunikationssystem Sjöman som är föråldrat och inte svarar mot dagens funktionskrav. En förutsättning för Kustbevakningens deltagande i det gemensamma systemet är dock att systemet klarar den yttäckning som myndighetens verksamhet kräver.

Försvarsmakten

Försvarsmakten anvisas medel för sin verksamhet från utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet. Försvarsmaktens förvaltningskostnadsanslag uppgår år 2003 till 21,3 miljarder kr och materielanslaget uppgår till 19,2 miljarder kr. Av Försvarsmaktens samlade kostnader svarar personal- och lokalkostnader för drygt 40 %. 46 % utgörs av materiel- och varukostnader (fördelat på 16 % respektive 30 % av de totala kostnaderna).

Medlen som anvisat under anslag förvaltnings- och materielanslagen är inte specialdestinerade för försvarets fyra huvuduppgifter, utan det ankommer på Försvarsmakten att fördela medlen för bästa måluppfyllelse. För att uppfylla målet vad gäller stöd till samhället skall Försvarsmakten kunna samverka med andra myndigheter och kunna ställa resurser till förfogande. Försvarsmakten behöver även kompetens till civil samverkan för att vid behov kunna samverka med civila myndigheter över hela skalan från räddningstjänstinsatser till krigstillstånd. Försvarsmakten framhåller att myndigheten har stor tillgång till resurser som är lämpliga

för att på olika sätt kunna stödja samhället i samband med räddningstjänstinsatser eller vid annan stödverksamhet. Samtidigt framhålls att förmågan att samverka med civila myndigheter måste utvecklas.

En annan viktig uppgift är att bedriva forskning och teknikutveckling som främst skall inriktas mot att dels bidra till utvecklingen av Försvarsmaktens anpassningsförmåga, dels stödja internationell verksamhet. Utgångspunkten är att militära tekniktillämpningar i allt högre grad skall möjliggöra nyttjande av civil teknikutveckling. När det gäller samverkan med NATO och PFF (Partnerskap för fred) är det främsta målet för den materielrelaterade samverkan att verka för interoperabilitet och harmonisering av medlemsländernas materiel i syfte att underlätta gemensamma operationer.

För att uppfylla de olika huvuduppgifterna är Försvarsmakten beroende av väl fungerande kommunikationssystem med mycket hög tillgänglighet och säkerhet. Det gäller alltså såväl inom det militära försvaret som i stödet som försvarsmakten lämnar samhället. Inte minst den senare uppgiften har givits en tydligare plats i Försvarsmaktens verksamhet, vilket manifesteras i den nya förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till samhället. Även om stödet till samhället inte skall få verka dimensionerande för utformningen av Försvarsmakten, skall det alternativ väljas som bäst kan stödja samhället i övrigt i det fall det finns likvärdiga alternativ för utformningen. Interoperabilitet vid internationellt samarbete skall också beaktas. Vi anser att det gemensamma systemet bör kunna uppfylla flera av Försvarsmaktens kommunikationsbehov.

14.1.6 Finansiering av belastningen på statsbudgeten

Vårt förslag är att anslaget till förvaltningsorganisationen för täckande av infrastruktur samt driftbidrag 2004–2006 finansieras genom omprioritering inom statsbudgeten från de anslag som redovisats i stycket 14.1.4.

Som fördelningsnyckel förordar vi att anslagen för civilt försvar, statsbidragen till kommunerna och IT-infrastruktur bär 70 % av omprioriteringsbehovet och de statliga centrala användarnas förvaltningskostnadsanslag återstående 30 %. Den närmare fördelningen bör följa principen 31 % från civila ramen, 30 % bidrag till

kommuner och landsting, 10 % IT-infrastruktur, 20 % Polisen, 6 % Försvarsmakten och 1,5 % Tullverket respektive Kustbevakningen. Vi har i vår redovisning av de olika finansieringskällorna motiverat valet av dessa anslag. När det gäller fördelningsnyckeln är den ett resultat av en sammanvägd bedömning med beaktande av dels omfattningen på antalet användare hos respektive huvudman, dels "betalningsförmåga" baserat på storleken på berörda anslag.

Innebörden av denna fördelningsnyckel redovisas i följande tabell. Vi vill med vårt förslag ange på vilket sätt finansiering kan ske. Självfallet kan även andra anslag komma ifråga, liksom en annan fördelning om det anses mer lämpligt.

Statsbudgetbelastning (mnkr)	2004	2005	2006	Summa
<i>Anslag till förvaltningsorganisationen</i>	<i>182</i>	<i>308</i>	<i>225</i>	<i>715</i>
Finansiering (omprioritering)				
UO 25 Statsbidrag till kommuner och landsting	55	92	68	215
UO 6 Civila försvaret	56	95	70	221
UO 19 Regional utjämning och utveckling	18	31	23	72
UO 4 Polisorganisationen	36	62	45	143
UO 3 Tullverket	3	5	3	11
UO 6 Kustbevakningen	3	5	3	11
UO 6 Försvarsmakten	11	18	14	43
<i>Summa finansiering genom omprioritering</i>	<i>182</i>	<i>308</i>	<i>225</i>	<i>715</i>

14.2 Finansiering av användarnas kostnader

Det finns flera aspekter som bör beaktas vid bedömning av användarnas möjligheter att finansiera de kostnader som följer av en anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet.

Den främsta finansieringskällan är befintliga medel för finansiering av dagens radiokommunikationssystem som kan ersättas av det gemensamma radiokommunikationssystemet. Arbetet med nukostnadsanalysen har visat att användarna ofta saknat kunskap om dess storlek (se kapitel 10). Eftersom dessa medel redan är finansierade är det mellanskillnaden mellan de gamla och det nya systemet som behöver finna sin finansiering.

Anskaffningsutgifterna för de mobila stationerna bör för de statliga myndigheterna finansieras med lån i Riksgäldskontoret. Genom periodiseringen sker anslagsbelastningen istället i takt med att utrustningen brukas. Även investeringar som görs för att

anpassa ledningscentraler m.m. kan komma ifråga för lånefinansiering i den utsträckning det är fråga om anläggningstillgångar.

Som redan har framgått i avsnittet om finansiering av de gemensamma kostnaderna anser vi att Krisberedskapsmyndigheten, Socialstyrelsen och Räddningsverket bör fortsätta att av beredskaps- och samverkansskäl medfinansiera radiokommunikationsutrustning från den civila ramen i minst samma utsträckning som idag. Vi anser vidare att regeringen också bör besluta om ett så kallat mjukt obligatorium så till vida att bidrag från den civila ramen inte bör ges till annan radiokommunikationsutrustning än till sådan utrustning som kan nyttjas i det gemensamma systemet. Detta bör påverka medelstillelningen omedelbart, senast från 2004.

En annan viktig finansieringskälla är de medel som frigörs i den löpande verksamheten till följd av besparingar och rationaliseringsvinster som kan erhållas när det gemensamma systemet kan ersätta flera befintliga system som organisationen själv förvaltar. Vidare möjliggör snabbare tillgång till fler personer och mer data i fält ett effektivare arbetssätt.

14.3 Frågan om tvingande anslutning och metoder för att påverka anslutning

I vårt uppdrag ingår att överväga förutsättningarna för en tvingande anslutning för att på så sätt minska de ekonomiska riskerna av ett statligt utbyggnadsalternativ. Vi skall också föreslå metoder för att påverka anslutningen av offentliga användare.

När det gäller frågan om obligatorium så är lagstiftning det enda medel som står till buds för att fånga in icke-statliga organisationer. Vår bedömning är att lagstiftning inte vore lämpligt. För det finns såväl sakliga som praktiska skäl. För det första ligger ansvaret för att genomföra den kommunala räddningstjänsten och akutsjukvården helt på kommunerna samt landstingen och regioner i enlighet med berörd lagstiftning. De väljer själva vilken utrustning som behövs för att genomföra verksamheten. Om staten skulle tillgripa lagstiftning skulle det innebära att staten för de andra huvudmännen reglerar deras medel för att utföra sin egen verksamhet.

Ett obligatorium reser även frågan om det skulle utlösa den kommunala finansieringsprincipen vilket innebär att staten skall finansiera kommunernas och landstingens och regionernas mer-

kostnader. Vår analys har visat att det kan bli fråga om betydande belopp samtidigt som det är mycket svårt att exakt fastställa merkostnaderna.

Rent praktiskt är det svårt att finna formerna för en effektiv reglering. När skall skyldighet inträda? Vilka ekonomiska restriktioner kan finnas? Hur skall eventuella behov som inte löses genom det gemensamma systemet tillgodoses?

Mot denna bakgrund har vi valt att inte föreslå någon lagreglering. Det innebär samtidigt att statens ekonomiska risk ökar. Ju färre som ansluter sig, desto större blir den ekonomiska risken för staten. Åtgärder för ökad anslutning borde innebära att risken minskar. De styrmedel som staten förfogar över brukar ibland delas in i tre grupper, reglering (lagstiftning), ekonomiska styrmedel och information.

Ifråga om *regleringar* har vi redan klargjort att vi inte förordar någon sådan för tvingande anslutning. Däremot anser vi att staten för sin egen verksamhet bör ha som mål att anslutning skall ske i så hög utsträckning som möjligt, dvs. för polisen, Tullverket och Kustbevakningen och Försvarsmakten. Att staten skall finansiera flera individuella system och samtidigt ta en stor ekonomisk risk för ett gemensamt system vore olämpligt.

När det gäller positiva *ekonomiska styrmedel* föreslår vi att staten tar på sig finansieringen och äger systemet. Vidare föreslår vi att bidrag skall lämnas till användarna för medfinansiering av utrustning m.m. i den egna verksamheten knutet till det gemensamma systemet. Som negativt ekonomiskt styrmedel förordar vi att den civila ramen inte längre får användas för medfinansiering av annan radioutrustning som istället kan tillgodoses med det gemensamma systemet.

Den föreslagna anslagsfinansieringen av systemet de första åren är både ett positivt och negativt styrmedel då det minskar kostnaderna inledningsvis för de användare som ansluter sig tidigt. Negativt styrmedel är att vi föreslår att subventionen skall finansieras genom omprioritering från anslag knutna till användarna. På så sätt åstadkoms dock en något mindre risk för staten samtidigt som användarna får högre anledning att gå med då de ändå redan bidragit till systemets finansiering.

Information tror vi slutligen är ett mycket viktigt instrument för att stimulera anslutning. För att förbereda den första fasen avser vi att inom RAKEL under året bygga upp en informationsverksamhet. Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet pla-

nerar för sin del att genomföra seminarier på regional basis för att stimulera anslutning.

Men det viktigaste incitamentet för anslutning ryms inte inom någon av rubrikerna reglering, ekonomiska styrmedel eller information. Det är nyttan med själva systemet, dvs. allt det som dagens system inte klarar av i fråga om kvalitet, driftssäkerhet, kryptering och möjlighet till enkelt och snabbt samband med egen personal och kollegor från andra användargrupper.

15 RAKELs fortsatta arbete

I avvaktan på regeringens ställningstagande till denna rapport kommer vi att arbeta vidare med att förbereda upphandlingen så att den kan inledas så snart som möjligt efter ett positivt besked från regeringen.

Vidare kommer vi att arbeta med ett förslag till organisation för framtida förvaltning och utveckling av systemet. Förslaget till förvaltningsorganisation kommer att utarbetas på basis av den avtals- och finansieringsmodell som redovisats i denna rapport.

Kommittédirektiv

**Gemensam radiokommunikation för skydd
och säkerhet**

**Dir.
2002:78**

Beslut vid regeringssammanträde den 10 juni 2002.

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppgift dels att presentera ett underlag till regeringsbeslut om att genomföra en upphandling av ett avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät för skydd och säkerhet, dels att efter beslut av regeringen genomföra en sådan upphandling.

Underlaget skall innehålla en genomgång av de ekonomiska och funktionella konsekvenserna av alternativa kravnivåer. En upphandling skall utformas så att anbud med skilda tekniska och operativa lösningar möjliggörs. Det gemensamma radiokommunikationssystemet skall finansieras inom berörda statliga myndigheters anslag. Formerna för finansiering av de delar av systemet som är avsedda att användas av kommuner och landsting behöver övervägas särskilt.

Arbetet delas upp i olika steg. I ett första steg skall utredaren

- göra en genomgång av de ekonomiska och funktionella konsekvenserna av alternativa kravnivåer,
- klarlägga kostnader och former för fördelning av dessa mellan användare samt bedöma hur stor del av investeringen som bör finansieras gemensamt,
- föreslå metoder för att påverka anslutningen av offentliga användare,
- i dialog med blivande användare så långt möjligt utarbeta och sammanställa ett upphandlingsunderlag med deras kravspecifikationer och villkor,
- föreslå hur eventuella konflikter mellan reglerna för frekvens-tillstånd och för offentlig upphandling skall lösas.

Utredaren skall redovisa dessa uppgifter till regeringen senast den 31 oktober 2002.

Om regeringen därefter bedömer att förutsättningarna är tillräckliga för att genomföra upphandlingen, skall utredaren, efter beslut av regeringen, i ett nästa steg

- utforma upphandlingen så att anbud med skilda tekniska och operativa lösningar möjliggörs,
- genomföra upphandlingen av ett avtal med systemleverantör och nätoperatör, som tillhandahåller grundläggande infrastruktur och infrastrukturtjänst som kan avropas av utredare och användare,
- göra en plan för ett nationellt nät.

Infrastrukturen kan helt eller delvis ägas av staten.

Utredarens arbete skall vara avslutat senast den 30 november 2003. Eftersom tilldelningen av vissa frekvenser som nu används av Polisen går ut fr.o.m. den 1 januari 2004 och Polisens system inte vid den tidpunkten kommer att kunna ersättas av ett nytt, gemensamt system, kan övergångslösningar behövas. Utredaren har möjlighet att föreslå sådana lösningar.

Utredaren skall även föreslå en organisation för fortsatt förvaltning och utveckling av de gemensamma delarna av systemet. Förslag till en sådan organisation skall redovisas till regeringen senast den 1 mars 2003.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 26 juni 1997 att de ekonomiska förutsättningarna för och konsekvenserna av ett gemensamt radiosystem för polisväsendet, den kommunala räddningstjänsten och hälso- och sjukvården skulle klargöras (dir. 1997:92). En särskild utredare tillkallades med uppgift att utreda och lämna förslag på teknisk lösning, samverkansformer och en lösning av ägarefrågorna. Utredningen om ett gemensamt radiosystem, UGR, avlämnade i december 1998 sitt betänkande *Ett tryggare Sverige – Ett gemensamt system för mobil kommunikation* (SOU 1998:143). En av utredningens slutsatser var att Tetra (Terrestrial trunked radio) uppfyllde uppställda krav för radiokommunikation för de samhällsviktiga verksamheterna, medan GSM, standarden för det dominerande systemet för allmän mobiltelefoni i Sverige, inte gjorde det.

De krav som nämndes var bl.a. effektiva gruppsamtal, snabb uppkoppling, möjlighet till direkttrafik mellan terminaler eller basstationer (om andra delar av infrastrukturen slagits ut) och prioritering av användare. Vidare nämndes högt ställda krav på säkerhet och skydd, t.ex. mot avlyssning.

Utredningen såg det som nödvändigt att en nyansskaffning av ett system för mobil kommunikation för de samhällsviktiga verksamheterna skedde på ett samordnat sätt och föreslog att regeringen i samverkan med Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet och berörda statliga myndigheter skulle tillsätta en upphandlingsorganisation.

Den 17 augusti 2000 beslöt regeringen uppdra åt Statskontoret att bl.a. färdigställa en kravspecifikation, utarbeta förslag till kostnadsfördelning mellan användarna, utarbeta förfrågningsunderlag och förslag till ramavtal samt genomföra upphandlingen. Statskontoret överlämnade den 2 april 2001 en delrapport till regeringen där det bl.a. konstaterades att det inte fanns någon möjlighet att fullfölja uppdraget. Bakgrunden till detta var användarnas bristande betalningsförmåga, marknadens ovilja att ta på sig hela risken och osäkerheten kring en framtida användarkrets och tillståndsförfarandet.

Den sistnämnda frågan gällde riskerna för konflikt mellan regelverken för frekvenstilldelning och upphandling. I denna fråga beslöt regeringen den 27 september 2001 att ge Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att utreda hur kraven i telelagen (1993:597) och lagen (1993:599) om radiokommunikation på ett allmänt inbjudningsförfarande vid frekvenstilldelning förhåller sig till möjligheten att genomföra en upphandling enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling. PTS lämnade sin rapport den 30 januari 2002. PTS konstaterade att det formella förfarandet var beroende dels av användarkretsens omfattning, dels av om det förelåg frekvensbrist för denna användning. Oavsett förutsättningarna i övrigt konstaterades att lösningen krävde nära samordning mellan tillståndsgivningen och upphandlingen varför PTS föreslog att en och samma myndighet (eller kommitté) kunde få i uppgift att handha såväl tillståndsgivningen som upphandlingen. Rapporten har remitterats.

Statskontoret begärde i september 2001 att befrias från sitt uppdrag. Regeringen beslutade den 8 november 2001 att upphäva Statskontorets uppdrag. Samma dag beslutade regeringen att bemyndiga statsrådet Mona Sahlin att tillsätta en förhandlare med

uppdrag att föra en dialog med tänkbara användare av ett nationellt radiokommunikationssystem baserat på Tetrastandard eller ett annat likvärdigt system om hur, när och till vilken kostnad dessa användare kan och vill ansluta sig till systemet. Förhandlaren skulle presentera en eller flera tänkbara modeller för finansiering utifrån intresserade användares vilja att använda systemet och finansiera den föreslagna utbyggnaden.

Förhandlaren avlämnade en rapport till regeringen den 27 mars 2002. Vad gäller alternativen GSM och UMTS, tredje generationens mobilkommunikation, framhölls att de inte bör uppfattas som konkurrerande utan snarare kompletterande, att en samordning med dessa system var önskvärd men att en upphandling i första hand borde utgå från Tetra eller annan likvärdig standard. Enligt förhandlaren anser inte någon av de mest intensiva användarna i skydds- och säkerhetssektorn att det finns något alternativ till Tetrastandarden eller annan likvärdig standard vad gäller de funktioner som krävs i ett trygghetsnät.

Tre allmänna finansieringsmodeller presenterades av förhandlaren:

1. Staten bygger infrastrukturen, sköter drift och underhåll och öppnar för önskvärda användare.
2. Privata operatörer får på helt affärsmässiga villkor bygga nät och sälja tjänsterna i det.
3. Staten går samman med andra aktörer som är intresserade av nätet och delar kostnaderna för att bygga och driva nätet med dem.

Statskontoret hade utgått från en version av modell 2, som förordades av UGR. Upphandlingen gick dock inte att genomföra beroende på att varken marknaden eller staten var beredd att ta de risker som var förknippade med denna uppläggning. Förhandlaren förordade i stället någon variant av modell 3, innebärande en kostnad på 2,3 miljarder kronor utslaget på 4–5 år, antingen anslagsfinansierade eller lånefinansierade. Nätet skulle täcka Syd- och Mellansverige samt Norrlandskusten, dvs. ungefär halva Sveriges yta. För att påbörja utbyggnaden i Skåne, som har det mest akuta behovet, skulle Polisen, enligt förhandlaren, behöva en låneram under 2003 på ca 320 miljoner kronor. Eftersom Polisens behov på något sätt måste tillgodoses med statliga medel i storstadsområdena vore det, enligt förhandlaren, ”rationellt och eko-

nomiskt klokt att staten satsar den ytterligare miljard som beräknas krävas för den större täckningsgraden”.

Vidare förslog förhandlaren att en statlig delegation skulle tillsättas. Upphandlingen skulle utföras i samarbete mellan Polisen och delegationen, men delegationen skulle äga nät och frekvenser, godkänna och teckna avtal med nya användare m.m. Förhandlaren presenterade inte några närmare uppgifter om användarnas betalningsvilja.

En successiv utbyggnad

Regeringens inriktning är att få till stånd ett landstäckande gemensamt system för radiokommunikation i skydds- och säkerhetssektorn. I nuläget saknas förutsättningar att finansiera ett fullt utbyggt gemensamt och landstäckande radiokommunikationssystem baserat på Tetra eller annat likvärdigt system. Utbyggnaden av ett gemensamt radiokommunikationssystem bör därför påbörjas i begränsad skala och ske stegvis.

Erfarenheter från inhemska och internationella civila katastrofer, olyckor och brott, inte minst under de senare åren, visar att möjligheterna till kommunikation mellan flera aktörer är avgörande för framgång i räddningsarbete och andra ingripanden. Även i vardagsarbetet ger ett gemensamt nät möjligheter till förebyggande arbete, rationalisering och utveckling av samarbetet. Polisen är en aktör som har behov av ett nytt nationellt radiosystem. Ett brådskande behov finns i Skåne-regionen, där ett nytt kommunikationssystem måste vara i drift till den 1 januari 2004, eller övergångsvis till någon gång under 2004, förmodligen senast under sommaren. Detta beror på förändringar i tilldelade radiofrekvenser. Om utredaren presenterar ett underlag som leder till att regeringen fattar beslut om att gå vidare med upphandling så bör behoven för Polisen främst i Skåne prioriteras. Även i de övriga storstadsregionerna måste dock Polisens nuvarande system ersättas inom de närmaste åren på grund av tekniska brister. Det nya kommunikationssystemet bör planeras på ett sådant sätt att det utan tekniska problem och fördyringar efterhand och stegvis kan utvidgas till andra användare och till hela landet.

Ett skäl för en stegvis utbyggnad är att de olika användarnas krav på förnyelse kommer vid olika tidpunkter under de närmaste åren. Ett annat skäl är ekonomiskt. Ett gemensamt radiokommuni-

kationssystem för skydd och säkerhet innebär, enligt många bedömare, en väsentlig fördyring av kommunikationskostnaderna. Detta beror dels på att de system man i dag använder inte har motsvarande funktionalitet, dels på att ett framtida system till sin natur vänder sig till en ganska liten krets användare och därför blir dyrt per användare.

Beslutsproblemets struktur

Ett modernt digitalt radio- och kommunikationssystem kan delas in i två grundläggande delar. Den första består av mastplatser, basstationer, växlar, transmissionsutrustning och operatörsutrustning för själva nätet. Denna del benämns vanligtvis infrastruktur. Infrastrukturen anses vara gemensam för användarna. Infrastrukturen drivs av en nätoperatör. Den andra delen kan benämnas tjänstenät och består av specifika tjänster och funktioner som respektive användare behöver, t.ex. handterminaler, lednings-system, positioneringsangivelse, digital karta osv. Tjänstenät och terminaler är varje organisations ansvar.

Trots ett antal utredningar och beredning inom Regeringskansliet råder osäkerhet och oklarhet på flera punkter. En sådan osäkerhet är att aktörerna inte kan ange sina nuvarande kostnader för radio- och telekommunikation och hur denna kostnad skulle påverkas av ett nytt system. Användarna kan därför ofta inte själva med säkerhet bedöma nettokostnaden för ett nytt system även om investeringskostnaden klarläggs. Utredningarna har inte kunnat ge ens en översiktlig bild av nettokostnaderna. De utredningar som gjorts har heller inte kunnat klarlägga användarnas vilja och förmåga att betala. Den som finansierar ett system av detta slag skulle därför stå en stor risk.

Även beslutsprocessen påverkas av ett antal komplicerande omständigheter. Problemet med de eventuellt kolliderande regelsystemen för frekvenstilldelning och offentlig upphandling har nämnts ovan.

Ett annat problem för beslutsprocessen är att exempelvis Tetrastandarden i vissa avseenden inte är fullständig. Det är inte möjligt att utan vidare kommunicera på alla nivåer mellan olika leverantörers basstationer. Det innebär att ett fullständigt samordnat system kräver att alla basstationer tillhandahålls av samma leverantör. Nödvändigheten att välja samma leverantör av den

grundläggande infrastrukturen, i kombination med att alla användare inte behöver förnya sitt system vid samma tidpunkt, leder fram till att upphandlingen måste ske i form av ett avtal, som möjliggör avrop vid olika framtida tidpunkter. Leverantörernas handterminaler med Tetrastandard kan dock kommunicera med alla basstationer. Kommunikation mellan olika leverantörers basstationer är möjlig i begränsad omfattning, vilket gör att Tetrastandarden har ett värde vid kommunikation över de nationella gränserna.

En annan komplicerande omständighet är att de tre viktigaste skydds- och säkerhetsaktörerna tillhör skilda huvudmän: Polisen är statlig, ambulanserna arbetar inom landstingssektorn och räddningstjänsten (i första hand brandkåren) är primärkommunal. Landsting och kommuner är självstyrande, vilket innebär att avtal med användarna måste ingås med varje kommun och landsting för sig. Även om användare under flera huvudmän har likartade kommunikationsbehov, betyder inte detta att de självklart kommer att ansluta sig till ett i huvudsak statligt system. För framtida gemensamma kommunikationsmöjligheter i katastrofsituationer och liknande är det gynnsamt om så många som möjligt deltar. För att grundinvesteringen inte skall bli för hög krävs en delning av kostnaderna mellan användarna av den gemensamma delen av investeringarna.

Det finns inom public-service-sektorn även andra aktörer, till exempel energibolagen, som möjligen skulle kunna delta i upphandlingen av ett gemensamt kommunikationssystem. Detta skulle kunna bidra till finansieringen av systemet samtidigt som beslutsprocessen och upphandlingen skulle kompliceras.

Statliga myndigheter inom skydds- och säkerhetssektorn kan om så anses lämpligt åläggas att ansluta sig istället för att vid behov bygga ut egna system med liknande kravbilder. För de viktigaste skydds- och säkerhetsverksamheterna i kommuner och landsting bör existerande statliga bidragssystem främja en anslutning. I vilken utsträckning staten skall ansluta de offentliga användarna på ett frivilligt eller obligatoriskt sätt måste klargöras. En obligatorisk anslutning av organisationer som tillhör landstings- och kommunsfären medför krav på ekonomisk kompensation från staten till kommuner och landsting. Den kommunala finansieringsprincipen bör därvid beaktas.

Upphandling av ett avtal kräver att alla användares krav och villkor i huvudsak finns tillgängliga vid upphandlingstillfället, så att

marknaden skall kunna bedöma de affärsmässiga förutsättningarna inför anbudsgivningen. Statskontorets arbete och Rikspolisstyrelsens fortsatta beredning av underlaget har gjort att arbetet med kravspecifikationer kommit långt. Däremot har användarnas villkor ännu inte preciserats.

Behovet av en utredning

Det var främst avsaknaden av en statlig garanti för projektets finansiering som gjorde att Statskontoret bedömde det omöjligt att fullgöra sitt uppdrag. Strategin med en mer successiv utbyggnad gör både marknadens och statens risker mindre. Samtidigt ökar behovet av dialog mellan regeringen, upphandlare och användare under upphandlingsprocessen, vilket förstärks om man t.ex. väljer att lägga in försöksverksamhet som villkor för en fortsatt utbyggnad. Vidare föreslog den ovan nämnda förhandlaren att staten skulle medverka även i själva infrastrukturuppbyggnaden, dvs. inte inskränka sig till att upphandla en tjänst från den privata marknaden. Även detta förutsätter en nära samverkan med regeringen. Förhandlaren slutsats var att regeringen borde tillsätta en kommitté för upphandlingsuppdraget.

För att underlätta användarnas bedömning om kostnaderna är rimliga för förbättrad radiokommunikation, bör ett upphandlingsarbete inledas med att de blivande användarna förses med tydligare information om tänkbara kostnader. Informationen bör bestå av en skattning av dagens kostnader och vilka fördyringar den nya tekniken kan tänkas innebära samt i vilken utsträckning och i vilka former staten eventuellt kan bidra till att garantera systemets utbyggnad, t.ex. i form av statliga fullgörandeåtaganden såsom framtida årligt tjänsteutnyttjande. Som underlag för detta krävs en bild av vad användarna vill ha och kan betala för. Detta underlag måste uppenbarligen utvecklas efter samråd mellan regering, utredare och blivande användare.

Förutsättningarna för att finansiera de första stegen av infrastrukturutbyggnaden och tidpunkter för detta, måste klarläggas under hösten 2002, liksom en nyckel för fördelningen av basstrukturens kostnader mellan de blivande användarna. Ytterligare en fråga som måste klargöras är om avtalet skall omfatta hela Sverige eller i ett första skede, i linje med förhandlaren bedömning, inte omfatta Norrlands inland.

För att uppnå den önskade samordningen måste ett avtal upphandlas för den grundläggande infrastrukturen, inkluderande master och basstationer och nät mellan dessa. Detta avtal skall innehålla preciserade villkor för avrop från användarna. Betalning sker allteftersom avropen sker. Huvuddelen av avropen kan finansieras inom ramen för varje användares budget i enlighet med en fördelningsnyckel. Slutligen bör problemet med eventuella konflikter mellan reglerna för frekvenstillstånd och för offentlig upphandling lösas.

Uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppgift dels att presentera ett underlag till regeringsbeslut om att genomföra en upphandling av ett avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät för skydd och säkerhet, dels att efter beslut av regeringen genomföra en sådan upphandling.

Underlaget skall innehålla en genomgång av de ekonomiska och funktionella konsekvenserna av alternativa kravnivåer.

En upphandling skall utformas så att anbud med skilda tekniska och operativa lösningar möjliggörs.

Det gemensamma radiokommunikationssystemet skall finansieras inom berörda statliga myndigheters anslag. Formerna för finansiering av de delar av systemet som avses att användas av kommuner och landsting behöver övervägas särskilt.

I vilken mån det finns gemensamma delar av infrastrukturen som kräver gemensam finansiering skall klargöras av utredaren. En komplikation är att infrastrukturen avses användas gemensamt av stat, kommun och landsting och ett statligt utbyggnadsinitiativ innebär att staten tar en risk vad gäller den gemensamma användningen och betalningen för denna. För att minska denna risk bör förutsättningarna för tvingande anslutning av vissa användarkategorier övervägas.

Arbetet delas upp i olika steg. I ett första steg skall en genomgång av de ekonomiska och funktionella konsekvenserna av alternativa kravnivåer göras. Vidare skall kostnader och fördelning av dessa mellan blivande användare klargöras för att ge en realistisk bild av kostnader för den nya tekniken. I detta ingår även att se hur stor del av investeringen som bör finansieras gemensamt, dvs. inte direkt av användarna. Syftet är att användarna skall kunna bedöma

sina framtida behov, vad dessa skulle kosta dem och vad de är beredda att betala. Utredaren skall även föreslå metoder att påverka anslutningen av offentliga användare. Vidare skall utredaren i dialog med användarna så långt möjligt utarbeta och sammanställa ett upphandlingsunderlag med användarnas kravspecifikationer och villkor. Utredaren skall även föreslå hur eventuella konflikter mellan reglerna för frekvenstillstånd enligt lagen om radiokommunikation och telelagen samt för offentlig upphandling skall lösas. Remissvaren om PTS rapport i detta ärende skall ställas till utredarens förfogande.

Utredaren skall redovisa det första steget till regeringen senast den 31 oktober 2002. Befintligt underlagsmaterial för ekonomiska bedömningar skall överlämnas till regeringen senast den 9 augusti 2002. Syftet är att ge regeringen underlag för bedömning av hur långt och i vilken form regeringen kan göra åtaganden som förutsättningar för en kommande upphandling.

Om regeringen därefter bedömer att förutsättningarna är tillräckliga för att genomföra en upphandling av ett avtal, skall utredaren i ett nästa steg genomföra upphandlingen och ingå avtal med systemleverantör och nätoperatör, som tillhandahåller grundläggande infrastruktur och infrastruktur-tjänst som kan avropas av utredare och användare. Upphandlingen skall utformas så att anbud med skilda tekniska och operativa lösningar möjliggörs. Infrastrukturen kan helt eller delvis ägas av staten. Eventuellt kan försöksverksamhet ingå i utbyggnadsprocessen. Utredaren kan föreslå formen för den anskaffning av terminaler, applikationer och tilläggstjänster som användarna ansvarar för. Utredaren skall även göra en plan för ett nationellt nät.

Eftersom tilldelningen av vissa frekvenser som nu används av Polisen går ut fr.o.m. den 1 januari 2004 och Polisens system inte vid den tidpunkten kommer att kunna ersättas av ett nytt, gemensamt system, kan övergångslösningar behövas. Utredaren har möjlighet att föreslå sådana lösningar.

Utredaren skall även föreslå en organisation för fortsatt förvaltning och utveckling av de gemensamma delarna av systemet. Förslag till en sådan redovisas till regeringen senast den 1 mars 2003. Möjligheten att lokalisera en organisation utanför Stockholmsområdet skall belysas och om en myndighet föreslås skall riksdagens principer för lokalisering av statliga myndigheter följas (jfr arbetsmarknadsutskottets betänkande 1996/97:AU2).

Utredarens arbete skall vara avslutat den 30 november 2003.

Utredaren skall dra nytta av det arbete som Statskontoret och Rikspolisstyrelsen har lagt ner på att utreda och analysera kraven på ett nytt mobilt kommunikationssystem samt utarbeta kravspecifikation och upphandlingsunderlag. Även i övrigt bör utredaren hitta lämpliga samarbetsformer med de viktigaste användarna.

Utredaren skall samråda med närmast berörda myndigheter och organisationer, särskilt Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Räddningsverket och PTS, men även andra som utredaren finner lämpligt, exempelvis Försvarsmakten.

(Näringsdepartementet)

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till utredningen
Radiokommunikation för effektiv ledning
(N 2002:16)

Dir.
2002:135

Beslut vid regeringssammanträde den 31 oktober 2002.

Ändrad senaste tidpunkt för redovisning av delbetänkande

Med stöd av regeringens bemyndigande den 10 juni 2002 har statsrådet Mona Sahlin tillkallat en särskild utredare med uppdrag bl.a. att presentera underlag till regeringsbeslut om att genomföra en upphandling av ett avtal för ett gemensamt radiokommunikationsnät för skydd och säkerhet (Dir. 2002:78). Underlaget skall enligt direktivet redovisas senast den 31 oktober 2002.

Tidpunkten för redovisning av underlaget till regeringsbeslut ändras till senast den 31 januari 2003.

(Näringsdepartementet)

Kontaktlista

I denna förteckning anges de personer inom myndigheter och organisationer som på olika sätt bistått oss i vårt arbete.

Myndighetsledningar/motsvarande

Marie Hafström	Kustbevakningen
Sten Heckscher	Rikspolisstyrelsen
Kjell Jansson	Tullverket
Björn Hedskog	Försvarmakten
Bibbi Carlsson	Landstingsförbundet
Ilmar Reepalu	Svenska kommunförbundet
Evert Lindholm	Svenska kommunförbundet
Sven-Runo Bergqvist	SOS Alarm AB

Grupp med representanter för myndighetsledningarna/motsvarande för avstämning av strategiska ställningstaganden i RAKELs arbete (Clearing House)

Stig Wintzer	Landstingsförbundet
Maj-Lis Åkerlund	Svenska kommunförbundet
Sven Hammarstedt	Svenska kommunförbundet
Håkan Jarborg Eriksson	Rikspolisstyrelsen (RPS)
Dan Thorell	Kustbevakningen
Jan Petersson	Försvarmakten
Kjell Jansson	Tullverket

Arbetsgrupp för kravspecifikation

Hans Olofsson	Kustbevakningen
Bengt Winnow	Kustbevakningen
Jörgen Berggren	RPS
Hans Wirström	RPS (ersättare)
Per-Ove Olsson	RPS
Lennart Norlin	RPS (ersättare)
Kent Lundqvist	Stockholms brandförsvär
Mats Svensson	Räddningstjänsten Sydvästra Skåne
Kjell Lantto	Försvarmakten
Hans Berged	Räddningsverket
Mats Gustavsson	Räddningsverket
Tomas Lyckeberg	Stockholms läns landsting
Olof Andersson	Landstinget Kalmar

Projektgrupp med Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet avseende finansiella frågor

Maj-Lis Åkerlund	Svenska kommunförbundet
Sven Hammarstedt	Svenska kommunförbundet
Stig Wintzer	Landstingsförbundet

Samarbetsprojekt med Försvarmakten

Hans Belfrage	Försvarmakten
Jan Petersson	Försvarmakten
Lars Burström	Försvarets Materielverk (FMV)

Miljö och hälsa

Lars-Erik Paulsson	Statens Strålskyddsinstitut
Leif Aringe	Arbetsmiljöverket

Juridik, frekvensfrågor och upphandlingsfrågor m.m.

Charlotte Ingvar-Nilsson	Post- och telestyrelsen (PTS)
Åsa Möller	PTS
Urban Landmark	PTS
Marie-Louise Falck	Nämnden för offentlig upphandling, NOU
Michael Slavicek	NOU
Margareta Hentze	NOU
Karl-Göran Svensson	RPS
Eva Sveman	Landstingsförbundet
Lena Dalman	Svenska kommunförbundet
Henning Richardsson	Statskontoret
Jan Wallin	FMV
Håkan Sundin	FMV

Svenska kommunförbundets och Landstingsförbundets representanter i gemensamma gruppen i radiokommunikationsfrågor – Tetra

Lars Berg	Malmö Brandkår
Sara Deltér	Svenska kommunförbundet
Göran Ekstrand	Örebro läns landsting
Eva Fellenius	Stockholms läns landsting, NVSO
Erik Finnander	Landstinget Kronoberg
Sven Hammarstedt	Svenska kommunförbundet
Conny Jansson	Västerviks kommun
Göran Rådö	Stockholms läns landsting, NVSO
Lars-Göran Uddholm	Södertörns Brandförsvarsförbund
Stig Wintzer	Landstingsförbundet
Maj-Lis Åkerlund	Svenska kommunförbundet

Kontaktpersoner hos användarorganisationerna i arbetet med nukostnadsanalysen

Tommy Antmar	Höörs kommun
Lars Niklasson	Lunds kommun
Sven Jönsson	Trelleborgs kommun
Jan-Olov Fager	Skövde kommun
Mailis Cavalli-Björkman	Strömstads kommun

Lennart Olsson
Kennet Andersson
Bho Eklund
Torbjörn Wannqvist
Leif Karlsson
Torbjörn Pettersson
Håkan Jonsson
Henrik T:son Fried
Rune Rhen
Håkan Jarborg Eriksson
Åke Ragnevik
Anders Eklund
Jan Eriksson

Töreboda kommun
Linköpings kommun
Valdemarsviks kommun
Bollnäs kommun
Ockelbo kommun
Landstinget i Östergötland
Landstinget Gävleborg
Region Skåne
Västra Götalandsregionen
RPS
Kustbevakningen
Försvarmakten
Tullverket

Övriga

Bertil Albertson
Enrico Lundin
Kenneth Axelsson
Per-Åke Nilsson
Swen Krook
Tony Westin

SOS Alarm AB
Räddningsverket
Krisberedskapsmyndigheten
Socialstyrelsen
Malmö Brandkår
USI-utredningen

SAMMANSTÄLLNING REMISSVAR POST- OCH TELESTYRELSENS UTREDNING

REMISSINSTÄNSER	TILLÄMPNING BERÖRENDE PÅ ANVÄNDAR- MRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY OCH PUBLIC SERVICE (ANDRA) (=om te- kvesstrat, krisk eller allmännt inbjudnings- förfarandet)	2) ENIGART PUBLIC SAFETY (=ordnats genom företagens lagstiftningar)	1) Samordnat för farade bil- ständergarnting och upphand- ling	2) Ej sam- ordnat för- farande	1) PTS FÄR I UPP- DRAG ATT HUND- HA TILLSÄNDIS- GIVNING OCH UPPHANDLING	2) ANVÄN MYN- DIGHET BEVÄN- DIGAS ATT PRÖVA ANSÄMAN OCH UPPÖRA ATT ANSVARIA FOR UPPHANDLINGEN	3) TILLSÄNDIS- GIVNING OCH UPPHANDLING ANFÖRTROS SÄR- SKILD INBÄTTAD KOMMITTE	
1. Läroretten i Stockholms län	Avstyckes	Tillbyckes	-	-	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	
2. Rikspolis- styrelsen	Förordnar		Ej besvarat	Ej besvarat			Förordar	
3. Statistiska myndigheten	Förordar		Tillskycker				Förordar	
4. Förtroende- myndigheten	Förtroende- myndigheten skapas för fler användarkategorier		Ej besvarat	Ej besvarat	Accepterar alla 3 alternativ	Accepterar alla 3 alternativ	Accepterar alla 3 alternativ	TETRÅ-bevakas studeras för några speciala tillämpningar
5. Försvarets mediebyrå, FMV	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	
6. Överstyrelsen för civil beredskap, ÖCS	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter på remissen	
7. Statens Räddningstjänst	Fördel om nyttjas av övriga samhäl- slika verksam- heter	Avslut vidligaste skapas förutbe- ning förändrat av ett gemensamt system public safety-aktörerna	Nära samord- ning tillstånd- givning och upphandling och samtida safety- aktörerna		Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	

BEMISSINSTÄNSER	TILLÄMPNING BERÖENDE PÅ ANVÄNDAR- KRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY DCH PUBLIC SERVICE (AMIRA) (om säker- hetsnät, krävs ett aförutsett inbjudnings- förfarande)	2) ENDBART PUBLIC SAFETY (—endartias genom förebyggna lagstiftningar)	1) Samordnad till- förfarande till- ställning av och upphand- ling	2) Ej sam- ordnat förfarande	1) PTS FÅR UPP- DRAG ATT HAND- HA TILLSTÄND- GIVNING OCH UPPHANDLING	2) ANVÄN MYN- DIGHET BEMYN- DINGS ATT PRÖVA ANSÖKAN OCH UPPDRAG ATT ANSVARA FÖR UPPHANDLINGEN	3) TILLSTÄND- GIVNING OCH UPPHANDLING ANFÖRTS SÄR- SKILD INRÄTTAD KOMMITTÉ	
8. Kustbevakningen	Om kapacitet finns - och om nödvändig säkerhet och säker- hets kan hanteras	I första hand	Tillstyrker samordning	Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat		
9. Trafverket	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	PTS får uppdraget			
10. Nämnden för Offentlig Upphand- ling, NOU	Ej direkt besvarat, men förfarandet står in i strid med LOU	Ej direkt besvarat Föreslagna änd- ringarna i före- tagen och LVM kan inledas om påverka tillämpningen av LOU		Somordnat förfarande e. nödvän- digt	Ej besvarat	Ej besvarat		
11. Teracon AB		Förordar, men något vidare än PTS förordar = osvårklarlaggen enligt Berit Rolén	Söder nära samordning				Förordar	Bredföring finns ej intresse för mer än ett nationellt TETRA-nät och Järmeå nätet inleds förkommer
12. Statens Natur- vårdsverk	Inga synpunkter på utredningen	Inga synpunkter	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter på utredningen	Inga synpunkter på utredningen	Inga synpunkter	Inga synpunkter	
13. Biorvet	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter	Inga synpunkter på remissen	Inga synpunkter	Inga synpunkter	

REMISSINSTÄNSER	TILLÄMPNING BERÖENDE PÅ ANVÄNDAR- KRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY OCH PUBLIC SERVICE (ANDRA) (som fre- kvarnärst, krävs ett allmänt inbjudnings- förfarande)	2) ENBART PUBLIC SAFETY (—undantags- genom föreslagna lagändringar)	1) Samordnat förfarande till- sändgivning och uppland- ning	2) Ej sam- ordnat för- farande	1) PTS FÅR I UPP- DRAG ATT HAND- HA TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPFÖLJNING	2) ANVÄN MYN- DIGHET BEMYN- DAS ATT PRÖVA ANSÖKAN OCH UPPFÖRA ATT ANSVARA FÖR UPPFÖLJNINGEN	3) TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPFÖLJNING ANFÖRTS SAM- SKILD INOMTITEL KOMMITTE	
14. Vägeverket	Ej besvarat	Ej besvarat	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Tillstyrker de lösningar PTS ger sin skrivelse i förigt hänvisas till Vägeverkets remissvar 1999-04-17 på UGR
15. Sjöfartsverket	Inga synpunkter på övervägandena och förslagen	Inga synpunkter	Inga syn- punkter	Inga syn- punkter	Inga synpunkter	Inga synpunkter	Inga synpunkter	
16. Luftfartsverket	Ej besvarat	Ej direkt besvarat	Inslämnar		Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat	Närslut mellan lagarna borde vara begränsade. Om fre- kvarnärst inslämnar LFV med PTS om ett samordnat till- förande (leverans- kvalificeringsfas). Om lag- ändring nödvändigt, inga inbjudningar däremot.
17. Marknads- verket	Inga synpunkter på del som anfärs i utredningen	Inga synpunkter	Inga synpunkter	Inga syn- punkter	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Marknadsproblemlösa måste lösas, ex. nedbrak- aktör ansvarar för inbuds- turen, men bl.a. drift, under- håll och tjänster skulle kunna konkurrensutslättas genom upplandning. Sådant lösnings- ej hinder mot att även andra användare än public safety- aktörer tillåts använda nätet.

REMSSNINGSTÄNGER	TILLÄMPNING BERÖRENDE PÅ ANVÄNDAR- NRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY OCH PUBLIC SERVICE (ANDRA) (som till- kvarstår, krävs ett allmänt inbjudnings- förfarande)	2) ENHART PUBLIC SAFETY (=införas genom föreslagna lagändringar)	1) Samordnat förfarande till- ståndsgivning och godkän- ning	2) Ej sam- ordnat fö- farande	1) PTS får i upp- drag att hand- ha tillstånds- givning och UPPHANDLING	2) ANNAN MÖN- DIGHET BEMYN- DIGAS ATT PRÖVA ANSÄNN OCH UPPDRAG ATT ANSVARA FÖR UPPHANDLINGEN	3) TILLSTÅNDS- GIVNING OCH UPPHANDLING ANFÖRTROS SÄR- SKILD PRÖVAD KOMMITTE	
18. Glesbygdsverket	Förzarr (Häutsätter omfattar ett naturligt bestäckande nät)		Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Inga erinringar mot förslag och återgången PTS framlägger
19. Affärsmäktet Svenska Kraftnät	Ej direkt besvarat, men en rekvisition genomföra ett in- bjudningsförfarande	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Inga synpunkter på vilket av de av PTS föreslagna alternativen som väljs	Inga synpunkter	Inga synpunkter	
20. SDS Akeri AB	Ej inkommit med remissvar							
21. Teira AB		Användas ut- slutande för public safety	Ej tillstyrker	Utgångs- panel ett förfarande	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Tveksamt bygga upp ett stabiligt nät
22. Västerfall AB	Ej inkommit med remissvar							
23. Svenska Kärn- kraftförbundet	Mycket angeläget TETRA-systemet för ett brett användnings- område		Tillstyrker				Förordrar (Stats- kontoret)	
24. Landsstings- förbundet	Möjligt att så många andra använd- are som möjligt får tillgång		Ansluter sig till PTS förslag				Förordrar	

REMSSINTEANSER	TILLÄMPNING BERÖENDE PÅ ANVÄNDAR- KRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY OCH PUBLIC SERVICE (ANDRA) (are fre- kvensbrist, krävs ett allmänt (re)jädnings- förfarande)	2) ENBART PUBLIC SAFETY (=undantags genom förelagda lagändringar)	1) Samordnat förfarande till- ståndsgivning och upphand- ling	2) Ej sam- ordnat för- farande	1) FTS FÅR I UPP- DRAG ATT HAND- HA TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPHANDLING	2) ANVÄN MYN- DIGHET BEMYN- DIGAS ATT PRÖVA ANSÖKAN OCH UPPGÅTT ANSVARA FÖR UPPHANDLINGEN	3) TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPHANDLING ANFÖRTS SÄR- SKILD RIKTIGAD KOMMITTE	
25. Sveriges Radio AB	Avstår från att yttra sig över remissen							
26. Ericsson Sverige AB	Ej inkommit med remissvar							
27. Eurospeltjänst AB	Ej inkommit med remissvar							
28. H3 G AB	Ej inkommit med remissvar							
29. Motorola i Sverige AB	Ej inkommit med remissvar							
30. Nokia Svenska AB	Ej inkommit med remissvar							
31. Orange Sverige AB	Ej inkommit med remissvar							
32. Securitas Bevakning AB	Se stora fördelar om flera kan besöras möjlighet att delta		Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat
33. Svensk Energi		Ej direkt besvarat, men anser efterför- ningen bli utfärdas av undantaget	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat	Ej besvarat

REMISSINSTÄNSER	TILLÄMPNING BERÖENDE PÅ ANVÄNDAR- KRETS		FÖRFARANDET		ORGANISATION AV FÖRFARANDET			ÖVRIGA KOMMENTARER
	1) PUBLIC SAFETY DCH PUBLIC SERVICE (MCHN) (=om be- kvärsäm, krävs ett allmänt inbjudnings- förfarande)	2) ENBART PUBLIC SAFETY (=undantag genom föreslagna lagändringar)	1) Samordnat förfarande till- ståndsgivning och upphand- ling	2) Ej sam- ordnat för- farande	1) PTS FÅR LÖPP- DRAG ATT HAND- HA TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPHANDLING	2) ANNAK MIN- DIGHET BEHYN- DIDAS ATT FÖRVA ANSVAR OCH UPPFÖRA ATT ANSVARA FÖR UPPHANDLINGEN	3) TILLSTÄNDS- GIVNING OCH UPPHANDLING ANFÖRDES SÄR- SKILD INBÄTTAD KOMMITTE	
34. Svenska IT- företagens orga- nisation AB		Ej direkt besvarat, men anlär argument mot att öppna upp för andra än public safety		Utgångs- punkt endast ett förfaran- de	Tillstyrker ej	Tillstyrker ej	Tillstyrker ej	Bör lägga på en myndighet med upphandlingsverksamhet i samråd med PTS. Redovisar argument för och emot olika besvärsska- llsringar
35. Telic? Sverige AB	Ej inkommit med remissvar							
Övriga yrtranden								
36. Vodafone Sverige AB		Användningsområdet och användar- gruppen tilltas mycket begränsad	Bör samordnas		Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat	Ej direkt besvarat	De två förhållandena bör hanteras av en myndighet eller en särskilt inrättad kommitté